

GRADISOV VESTNIK

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

Dragi tovariš Tito!

Delavci, upravljalci gradbenega podjetja »Gradis« Ljubljana, zbrani na svečani seji delavskega sveta ob 20-letnici izvolitve prvega delavskega sveta, vam pošiljamo iskrene tovariške pozdrave.

Na današnji seji smo pregledali in ocenili vso prehojeno pot delavskega samoupravljanja v podjetju. S ponosom ugotavljamo, da smo v tem obdobju dosegli velike uspehe tako na gospodarskem področju kot pri ustvarjanju in razvijanju novih socialističnih odnosov med ljudmi.

Danes se spominjamo tudi vaših zgodovinskih besed, ko ste kot prvi na svetu pred dvajsetimi leti slovesno uresničili socialistično načelo: »Tovarne delavcem«.

Hvaležni smo vam za vse, kar ste storili v prid našemu delovnemu človeku.

Vsi, danes tukaj zbrani samoupravljalci Gradisa, izražamo našo srčno željo, da bi še dolgo živeli.

Člani delavskega sveta podjetja »Gradis«

Dragi tovariš Kardelj!

Delovni kolektiv gradbenega industrijskega podjetja »Gradis« praznuje danes dvajsetletnico ustanovitve prvega delavskega sveta, ki je bil izvoljen med prvimi v Sloveniji. Na svečano zasedanje smo se zbrali člani prvega in sedanjega delavskega sveta podjetja in razpravljali o prehojeni poti kakor tudi o bodočih nalogah podjetja.

Hkrati z nami proslavljate tudi vi pomemben jubilej na vaši življenjski poti, ki je bila nerazdružljivo povezana z bojem našega delovnega človeka za svoje pravice.

Tako kot doslej, ko ste kot idejni tvorec naše samoupravne družbe utirali pot jugoslovanskim narodom in iskali poti vsemu delavskemu razredu sveta, vam želimo tudi v bodoče ob vaši šestdesetletnici še veliko uspehov in še dolgo življenjsko pot.

Člani delavskega sveta podjetja »Gradis«

Delavskemu svetu gradbenega podjetja „Gradis“

Iskreno se zahvaljujem za vaše vabilo na slavnostno sejo delavskega sveta vaše ugledne delovne organizacije. Zal se moram opravičiti, ker se seje ne morem udeležiti, čeprav sem imel vse do zadnjega trenutka najresnejši namen to storiti.

Dovolite, da na ta način iskreno čestitam kolektivu, samoupravi in strokovnjakom za izredno vlogo, ki ste jo opravili v teh 20 letih v gradbeniški stroki in posebej še za uspehe pri konkretnem izvajanju vašega programa. Vidni uspehi »Gradisa« niso le v grandioznih objektih v Jugoslaviji in izven nje, temveč tudi v vzorni kvalitetni organizaciji upravljanja in vodenja podjetja.

V imenu gospodarske zbornice SR Slovenije vam želim nadaljnjih uspehov in se še enkrat opravičujem, ker se vašemu vabilu nisem mogel osebno odzvati.

Leopold Krese
predsednik gospodarske zbornice

20 let samoupravljanja

S svečane seje osrednjega delavskega sveta podjetja v klubu poslancev v Ljubljani dne 23. januarja 1970

17. oziroma 24. januarja 1950 so bili v našem podjetju in sploh v gradbeništvu Slovenije položeni temeljni kamni delavskega samoupravljanja. Ta dan bo ostal zapisan v zgodovini našega podjetja kot začetek velikih dejanj, rojstvo nečesa novega, lepšega, ki je že v dvajsetletnem življenju rodilo bogate sadove.

Slavnostna seja osrednjega delavskega sveta je bila v veliki dvorani kluba poslancev v Ljubljani. Seji je prisostvovalo 15 članov prvega delavskega sveta, član predsedstva republiškega odbora sindikatov Slovenije in predsednik mestnega sindikalnega sveta Rudi Bregar, predsednik republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije Lojze Capuder predsednik komisije za delavsko samoupravljanje pri republiškem svetu sindikatov Slovenije Mitja Svab ter številni drugi gostje.

Svečano sejo je odprl glavni direktor ing. Hugo Keržan. Nato je predsednik osrednjega del. sveta Janez Kuštrin prebral obširno poročilo

o delu in razvoju delavskega samoupravljanja v podjetju ter o uspehih, ki smo jih v zadnjih 20 letih dosegli na strokovnem, gospodarskem in družbeno-političnem področju.

Ko je govoril o uspehih delavskega samoupravljanja, je med drugim dejal, da je šlo v teh dvajsetih letih skozi šolo samoupravljanja že dve tretjini vseh samoupravljalcev. To je bila velika šola naših delavcev, to je bil najbolj množičen in najvplivnejši demokratičen mehanizem, odkar obstaja naše podjetje.

Vzporedno z nenehnim razvojem delavskega samoupravljanja je rasla tudi gospodarska moč podjetja. S

svojo sodobno organizacijo dela, z napredno tehnologijo in moderno mehanizacijo smo dosegli nadvse zadovoljive rezultate, ki so nam tako doma kot v tujini prinesli velika priznanja.

Ime »Gradis« je danes poznano širrom naše domovine in tudi daleč zunaj naših meja.

Skupno smo v letih našega obstoja zgradili nekaj več kot 3.500 raznih objektov, izkopal 20.500.000 m³ materiala, med temi so največje premiške zemeljske mas na avtocestah, na Jesenicah, Srednji Dravi, na Ravnah na Koroškem in zadnji čas tudi v Portorožu.

Vgradili smo 2.200.000 m³ betona, 1.200.000 m³ železobetona ter porabili 180.000 ton železne armature.

Napravili smo 1.100.000 m³ opečnih opažev ter nekaj prek 100.000.000 m² raznih opažev. Za ta dela smo porabili 900.000 ton cementa itd.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Aprila konferenca ZK »Gradisa«

Zadnja taka konferenca je bila pred dobrimi desetimi leti — Reorganizacija Zveze komunistov terja sodobnejše delovne metode tudi organizacij komunistov v našem podjetju — Osrednja tema konference bo nadaljnje razvijanje samoupravljanja in zasnova perspektivnega programa razvoja

V četrtek 22. januarja je bil na sedežu podjetja sestanek ožjega političnega aktiva našega podjetja, katerega so se udeležili sekretarji osnovnih organizacij ZKS iz naših enot ter člani sindikalnega odbora podjetja. Pobudo za ta sestanek sta dala organizacija ljubljanskih komunistov Gradisa in pa sindikalni odbor podjetja. Sestanek je vodil Jože Lorenčič, nekatere misli za razpravo pa so povedali še Stane Uhan, Lojze Cepuš in Tone Zaletelj, udeležence pa je pozdravil sekretar komiteja četrtno konference ZKS Stari Vodmat Andrej Mlinar.

Zadnja taka konferenca je bila 12. in 13. novembra leta 1959. Torej je minilo res že več kot deset let, odkar so se sestali vsi komunisti Gradisa. V tem času so se razmere v našem podjetju tako glede gospodarskega položaja in razvoja, kot glede razvoja družbenih odnosov že močno spremenile. Potemtakem je že to razlog, da se komunisti sestanejo in pregledajo prehojeno pot, hkrati pa da opredelijo smernice za bodoče delo.

Seveda je to le en razlog. Nedvomno pa so bile tudi v teh desetih letih

zadeve, ki so terjale enotnejši nastop komunistov in enotnejše poglede na posamezna odprta vprašanja. Če se prav spomnim, je nekaj časa deloval sekretariat aktiva komunistov, ki pa je neopazno prenehal z delom. Ljudje so pač dobili druge delovne dolžnosti, ni bilo čisto določeno dogovorjeno, da bi se morala konferenca komunistov sestati čez določen čas, npr. dve, tri ali štiri leta, ali vsaj ob važnejših odločitvah v podjetju. Tako je sekretariat preminul, ne da bi mu kdo zapel nagrobno pesem.

Toda problemi so ves čas obstajali, glede katerih bi se morali komunisti dogovoriti in uskladiti svoja stališča. Spomnimo se samo zadeve okrog organizacije podjetja in elaborata o njej pa raznoterosti stališč okrog analitične ocene delovnih mest, kar je nekaj časa burilo duhove v Gradisu. Takih bi lahko naštel še nekaj. Zato je zlasti sindikalni odbor podjetja še najbolj občutil, kako potrebno bi bilo, če bi se komunisti vsaj glede poglavitnih zadev dogovorili, saj bi tako v mnogočem olajšali delo sindikalnemu odboru podjetja. Tako je pravzaprav tudi on dal prvo pobudo za sklic konference komunistov, ki naj bi bila v začetku aprila.

Več zadev je, glede katerih bi morali tudi komunisti reči v sedanjem trenutku svojo besedo. Prvič smo pred sprejemom novega statuta podjetja, s katerim odpiramo nova in širša pota za nadaljnji razvoj samoupravljanja v našem podjetju. Drugič so že opredeljeni glavni obrisi srednjeročnega programa razvoja

(Nadaljevanje na 4. strani)

Smo tik pred razpravo o programu razvoja podjetja

Po sorazmerno dolgem času so zdaj vse enote poslane analit-skoplanski službi svoje osnutke programov razvoja; enako tudi službe podjetja. Nekatere so opravile zamudo s skrbno in obširno obdelanim osnutkom, kar bo v prid tako njim samim kot programu razvoja podjetja, ki obsega razdobje do leta 1975. Ta je zdaj v obdelavi. Podatke bo treba sešteti in jih seveda metodološko obdelati, hkrati pa opremiti s tekstualnim delom. Predvideva se, da bo prvi osnutek programa razvoja podjetja napravljen še v februarju.

Že zdaj pa so se delavci v sindikatu kot tudi v ZK dogovorili, da bodo napravili vse, da bodo organizirali razpravo o programu in na njih aktivno sodelovali. Le-te naj bi dale končno podobo predlogu, ki naj bi ga še pred sprejetjem obravnaval širši politični aktiv podjetja na skupni konferenci.

Bolj ko se seznanjamo s posameznimi deli osnutkov programa, bolj spoznavamo ključne postavke, od katerih bo odvisna uspešna uresničitev zastavljenih nalog.

Za marsikaterega bo nenavadno, če postavimo na prvo mesto kadre. Res se skoraj v nobenem programu ne začne planirati s kadri; res pa je tudi, da je možno opraviti več dela s stroji, uvažati boljše organizacijo in sodobno tehnologijo izključno le z ustreznimi kadri.

Po najbolj grobih izračunih imamo v podjetju danes polovico manj tehnikov in inženirjev, kot bi jih morali imeti v primerjavi z gradbenimi podjetji v razvitejših deželah.

V podjetju imamo na enega inženirja 68 zaposlenih, brez centrale in biroja — torej v operativi — pa celo 123 zaposlenih na enega inženirja. Pri tehnikih imamo za celo podjetje 36 in za operativo 44 zaposlenih na enega tehnika.

V operativi bi morali imeti na enega inženirja zaposlenih 40 do 60 delavcev in na enega tehnika 25 do 30 delavcev.

Kakšno je trenutno gibanje v Gradisu? V zadnjem letu smo pridobili 2 (beri: dva) nova inženirja in jih je v naši hiši zdaj 62. Hkrati pa smo zmanjšali (!) število tehnikov za 5, to je od 122 na 117.

In kako je ponekod drugje? Direktor enega najbolj prodornih podjetij »Slovenijales«, Anton Petkovšek, je nedavno izjavil: »Mislil, da je bila ključ k našemu poslovnomu uspehu močna ekspanzija kadrov, v katero smo šli. Se pred petimi leti smo imeli v podjetju 20 ljudi s fakultetno izobrazbo, danes jih imamo že 160, to je 19 odstotkov vseh zaposlenih.«

Ali bomo znali to izkoristiti tudi mi naslednjih pet let?

Na drugo mesto po pomembnosti v razvoju našega podjetja sodi oprema. To so osnovna vredstva oziroma stroji in predvsem stroji — ter zgradbe. V prihodnjem petletnem obdobju bomo morali nakupiti vsaj za 100 milijonov dinarjev strojev in doseči delovno sposobnost strojev 60% namesto sedanjih 40%.

Nadalje vsi ugotavljamo, da nujno potrebujemo službo za razvoj. V zadnjem letu — vsaj kar zadeva kadrovske plat — nismo napravili koraka naprej, saj je prenehal delovati še tisti delavec, ki je doslej deloval na tem področju.

In ne nazadnje, ena od največjih komparativnih (primerjalnih) prednosti našega podjetja je v masi obratnih sredstev, s katerimi uspevamo pridobivati nova dela, velikokrat tudi prav zategadelj pod bolj ugodnimi pogoji.

Povsem razumljivo je, da bomo v program razvoja vnesli tudi zahteve, ki izhajajo iz nedavno podpisanih samoupravnih sporazumov. Pri tem mislimo tako na nivo in rast osebnih dohodkov kot na delovne in življenjske razmere naših delavcev.

Jožeta Špacala ni več

Nedavno smo spremili na zadnjo pot našega dolgoletnega člana Jožeta Špacala. Jožeta so poznali vsi člani kolektiva kot dobrega tovariša, dobrega delavca in požrtvovalnega člana kolektiva.

Več let je bil družbeno-politični delavec v podjetju in tudi zunaj podjetja je aktivno deloval posebno v Zvezi združenj borcev.

Ob krsti se je od njega poslovil predsednik ZZB NOV Stari Vodmat Stane Majcen, ob odprtem grobu pa so mu pevci zapeli žalno slovo.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Po iniciativi sindikata smo prišli tako daleč, da bomo v letu 1970 izenačili startne osnove delavcev v gradbeništvu. Po splošni presoji je to zelo dobra, potrebna in koristna poteza, ki bi ji pripisal samo eno napako in to je ta, da je sindikat upošteval samo ročne delavce, umske delavce, ki so najmanj enako važni, pa je pustil ob strani.

Decembra so v glavnem vsa gradbena podjetja v Sloveniji podpisala samoupravni sporazum o najnižjih obračunskih osnovah in o najnižjih kalkulativnih osnovah, ki bodo veljale v letu 1970 v gradbeništvu.

Po sporazumu veljajo kalkulacijske osnove od 1. 1. 1970, najnižje obračunske osnove za delitev osebnih dohodkov pa najkasneje od 31. 3. 1970.

Najnižje obračunske osnove po sporazumu so:

Nekvalificirani delavec	3,12
polkvalificirani delavec	3,65
kvalificirani delavec	5,00
visoko kvalificirani delavec	5,80

V našem podjetju bomo prešli na novi obračun s 16. marcem 1970, v kolikor pa nam bi uspelo, da bi pravočasno opravili vse spremembe, ki jih povzročajo nove obračunske osnove v raznih pravilnikih, bi to bilo možno tudi s 16. februarjem 1970. Zadnji termin bi bil zelo ugoden zaradi angažiranja nove delovne sile, ki nam je v letu 1970 močno primanjkuje. Zaradi jasnosti bom navedel nekaj važnih določil sporazuma.

V členu 10 piše: Najnižje obračunske osnove veljajo za nekvalificirane delavce, ki nimajo nobene strokovne izobrazbe in delovnega staža; polkvalificirane delavce, ki imajo s priučevanjem pridobljeno strokovno izobrazbo in prakso po zahtevah ustreznih aktov v delovni organizaciji, kvalificirane delavce, ki imajo ustrezno izobrazbo, ki so jo pridobili z rednim šolanjem v poklicni vajeniški šoli ali njej podobni ustanovi, ki jo lahko dokažejo s splošnim aktom delovne organizacije. Isto velja za visoko kvalificirane delavce.

Za delavce, ki nimajo navedenih strokovnih sposobnosti ali kvalifikacij, se lahko uporabljajo tudi drugačne obračunske osnove, toda v nobenem primeru ne smejo biti nižje, kot je najvišja obračunska osnova, to je 3,12 din na uro.

V členu 11 piše:

S sporazumom so zagotovljeni najnižji dohodki v višini najnižjih obračunskih osnov vsem delavcem določenih strokovnosti, ki delajo polni delovni čas 182 ur na mesec, dosega predpisano kvaliteto dela delovne organizacije, poleg tega pa gospodarijo tako, da delovne enote, kjer delajo, in gospodarske organizacije v celoti dosega najmanj takšen dohodek, ki omogoča poleg sredstev za takšne osebne dohodke še zadostna sredstva za splošno po-

trošnje in razširjeno reprodukcijo, ki jih je v te namene treba izvajati po sporazumu o osnovnih kriterijih za delitev dohodka v gradbeništvu.

Temu sporazumu moramo prilagoditi naš pravilnik o delitvi osebnih dohodkov delavcev podjetja »Gradis«, ki ga je potrdil DS podjetja dne 16. marca 1968. Neke manjše korekture smo pri pravilniku izvršili 16. maja 1968, ročnim delavcem pa smo dvignili osnove 16. maja 1969.

Komisija centralnega delavskega sveta za notranjo delitev je pripravila spremembo pravilnika z upoštevanjem novih startnih osnov po sporazumu in ta pravilnik je bil v obravnavi med kolektivom od 7. do 26. januarja 1970.

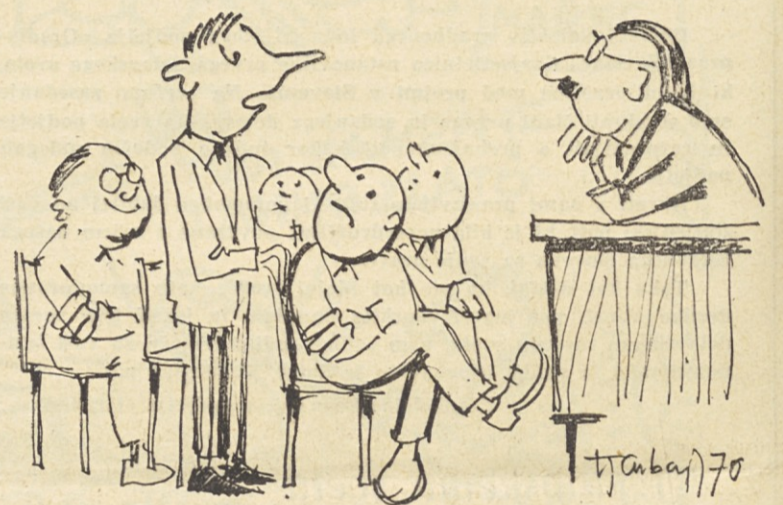
V glavnem se komisija ni hotela oddaljiti od sedanjega pravilnika ampak je samo uskladila odnose med startnimi osnovami ročnih delavcev, ki so s sporazumom fiksirani, in onimi umskih delavcev.

Treba je povedati, da je pri katerikoli gradnji potreben tako roč-

b) dosedaj smo imeli 20% razpona za osebno ocenitev. Ta razpon smo skrčili na 10%, kar bi pri dosedanjem razponu porabili preveč »plačnega fonda«;

c) pri kvalificiranih delavcih se prizna polna kvalifikacija tistim delavcem, ki imajo spričevalo redne šole ali spričevalo »Gradisa« za določeno kvalifikacijo. Spričevala raznih zavodov, ljudskih univerz itd. se ne priznavajo za enakovredne tistim iz rednih šol ali »Gradisovim«. Za tiste, ki nimajo ustrezne izobrazbe za določeno delovno mesto, ki ga zasedajo, so predvidene odbitne točke;

č) nadurno delo naj se honorira v bodoče s 25%. V splošnem poteka akcija, da se nadurno delo sploh ukine. V celoti tega ne bomo mogli storiti, je pa že več podjetij, ki so nadurni dodatek ukinita. Predlog naše komisije je, da v bodoče priznava za nadurno delo 25%. Kot nadurno delo se smatrajo ure, ki jih je delavec izvršil nad rednim de-

Predlagam, da za leto proslav razpišemo delovno mesto »referenta«, ki se bo udeleževal vseh proslav

ni kakor umski delavec. Drug brez drugega ne moreta. Že v maju 1969 je bilo slišati negodovanje pri umskih delavcih, ko so se osnove ročnih delavcev zvišale. Dvig življenjskih stroškov vpliva namreč enako neugodno na vse ljudi, pa je vseeno, ali dela z rokami ali glavno.

Če povišamo osnove, moramo povečati tudi dohodek, torej več ustvariti, da bomo nove postavke lahko tudi izplačevali.

Po grobih izračunih moramo ob prehodu na nove osnove ustvariti 8,80 milijona več dohodka, če jih hočemo tudi izplačevati. Zato je potrebno, da pri predlogu novega pravilnika postopoma trezno in v mejah verjetno dosegljivega, ker ne bi bilo smiselno, če bi postavili osnove zelo visoko, potem jih pa ne bi mogli izplačati.

Ob upoštevanju gornjega je komisija za notranjo delitev predvidela tudi nekatere ukrepe. Ti so:

a) dosedanje točke naj bodo izražene v neto dinarjih na uro. Tako odpade preračunavanje in vsak, ki prejme odločbo, že ve, koliko dobi na uro;

lovnim časom, t.j. 182 ur. Kakor je znano iz prakse, se je sedaj obračunavalo nadurno delo po predpisih od 208 ur naprej.

Ti ukrepi so potrebni, če hočemo, da bomo lahko izplačevali v bodoče 1 točka — 1 novi dinar in v višini, kakor je v tabeli, ki je bila v obravnavi, navedeno.

Ne smemo prezreti tudi dejstva, da smo s 1. 1. 1970 dvignili startne osnove za 6%, ko smo prešli na 42-urni delovni teden.

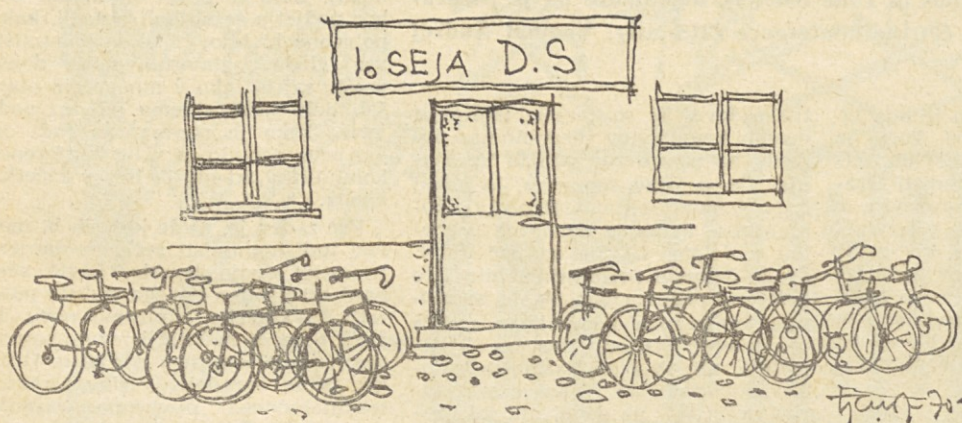
V vsakem primeru bo novi pravilnik začasen. Po zakonu moramo do konca maja 1970 izvesti sistemizacijo delovnih mest. To se pravi, za vsako delovno mesto moramo povedati, kakšna izobrazba oz. kakšno znanje se zahteva, da bo delavec lahko delal na določenem delovnem mestu.

Ko bo to urejeno, bomo pristopili k analitski oceni delovnih mest in takrat upamo, da bomo za vsako delovno mesto lahko določili pravično obračunsko osnovo. To bo pa predvidoma možno izvesti že eno leto.

Ing. Dragovan Sever

Gradisov vestnik

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani — Izhaja mesečno

Pridobili smo si ugled s solidnostjo

Inž. Ignac Brenčič: »S fiksnimi, nespremenljivimi cenami smo med kupci stanovanj ustvarili zaupanje v Gradis in v nobenem primeru ne bi s spreminjanjem cen vlekli kupcev za nos...

Inženir Ignac Brenčič je že peto leto v našem podjetju specialist za proučevanje stanovanjskega tržišča in sploh vsega, kar še sodi v to področje. Vsak dan ima opravka s kupci stanovanj, z različnimi investitorji, z delovnimi organizacijami, ki žele kupiti stanovanja za svoje delavce in uslužbenke, in seveda še z vrsto drugih dejavnikov, k jih sreča vsak dan, kdor se le nekoliko ukvarja s stanovanjsko gradnjo in stanovanjskimi problemi.

Ko smo ga te dni zaprosili za kratek razgovor, je rade volje pristal. In čeprav pogovor ni trajal dlje kot pol ure, je že v tem kratkem času inž. Brenčiča večkrat zmotil telefon, pa tudi nekaj strank je potrkalo na vrata njegove pisarne. Kupci so želeli slišati to ali ono pojasnilo, zanimale so jih razne podrobnosti. Vsem je inž. Brenčič dajal hitre in točne odgovore, pojasnila, pripombe, mirno in preudarno. Vsekakor je kratek pogovor z ml. inženirjem vsakogar prepričal, da ima pred seboj strokovnjaka, ki ima pisano pa-leto problemov s področja stanovanjskega gospodarstva tako rekoč v malem prstu.

VPRAŠANJE: »Kaj je praznoprav Gradis napotilo, da se je v tolikšni meri usmeril v gradnjo stanovanj?«

ODGOVOR: »Čeprav ne poznam v podrobnosti dejavnosti Gradisa pred desetimi ali petnajstimi leti, vendar vem, da smo tudi prej gradili stanovanjske objekte. Seveda, stanovanjska gradnja je bila, kolikor mi je znana, v prvih letih potisnjena nekako na stranski tir, saj smo imeli več kot dovolj dela pri gradnji industrijskih in poslovnih objektov ter drugih stavb. Po letu 1956, ko se je začela vse bolj uveljavljati gradnja za trg, smo se tudi v našem podjetju oprijeli te dejavnosti, čeprav naše podjetje ni specializirano za stanovanjsko gradnjo. Tako smo takrat nakupili večja ali manjša stavbna zemljišča in začeli na njih uredničevati svoje načrte.«

VPRAŠANJE: »Koliko stanovanj pa zgradi Gradis letno?«

ODGOVOR: »Številke iz leta v leto nekoliko variirajo, kar je odvisno od več dejavnikov. Lahko pa rečem, da že več let zaporedoma usposobimo vsako leto približno 800 novih stanovanj. S to številko v republiškem merilu sicer nismo na prvem mestu, vsekakor pa smo na enem izmed vodilnih mest. Seveda gradimo nove stanovanjske objekte v vseh mestih, kjer so naše delovne enote, tako v Ljubljani v Novih Jaršah ob Šmartinski cesti, v Mariboru na Poljanah, v Celju na soseskah Otok I in Otok III, pa še na Jesenicah, v Ravnah in tudi v Kopru, kjer smo že usposobili veliko stanovanjsko naselje v Salari, zdaj pa gradimo drugo sosesko — Olmo.«

VPRAŠANJE: »Ali bi lahko na kratko karakterizirali značilnosti stanovanjske gradnje v podjetju?«

ODGOVOR: »Predvsem bi poudaril, da se skušamo čim bolj prilagoditi potrebam tržišča, seveda pa je treba z naše strani tudi upoštevati potrebe naših enot. Vedno več je potreb po manjših stanovanjih, kar je odraz razmer na tržišču. Ljudje bi sicer radi imeli in kupili večja stanovanja, toda, žal, želje in stvarnost ne gredo vedno vstric. Sprijazniti se je treba s pregovorom, ki pravi, da se lahko stegneš le toliko, kolikor je odeja dolga. Zato imajo naša stanovanja pretežno površine od 33 do 64 kvadratnih metrov in le malo je večjih stanovanj s površino prek 70 kvadratnih metrov.«

VPRAŠANJE: »Torej menite, da so težave predvsem na področju financ in kreditiranja?«

ODGOVOR: »Vsekakor je treba priznati, da je v zadnjem času bančni sistem že zacirkuliral, čeprav so banke lani spet nekoliko zaostri-le kreditne pogoje. Glede odnosov banka—kupec se stvari zdaj odvijajo kolikor toliko normalno, vsaj za naše objektivne razmere. Pač pa so banke še vedno nekoliko trde do gradbene operative. Krediti, ki jih moramo najemati pri bankah za gradnjo stanovanj, so še vedno precej ostri, vsekakor za nas manj ugodni. Zato najemamo kredite le v tolikšni meri, kolikor je pač nujno

in skušamo obračati čim več lastnega denarja, ker je to za nas ugodnejše. Nekaj časa so bile banke tudi dokaj toge v stališču, da morajo biti kupci znani. No, zdaj so v tem že nekoliko popustile.«

VPRAŠANJE: »Ali je res, da bi lahko prodali še enkrat več stanovanj, kot jih gradite?«

ODGOVOR: »Res je, da je povpraševanje zelo veliko, čeprav se ne bi upal udit, da bi lahko povsod prodali še enkrat več stanovanj, kot jih imamo v gradnji. Vsekakor drži, da bi lahko prodali še precej več stanovanj, kot jih gradimo. Ne smemo pozabiti, da je v Sloveniji primanjkljaj stanovanj zelo velik, nekateri ga ocenjujejo že na približno 60.000 stanovanj. Vse to seveda ustvarja »pritisk« na stanovanjsko gradnjo. Toda kot sem že prej omenil, je treba vedno ločiti želje od realnosti. Lahko bi sezidali še nekaj več stanovanj, vendar tudi nam, s stališča podjetja, ne kaže pretirano povečavati kapacitet. Že pri sedanjem obsegu imamo težave, naj na primer samo omenim pomanjkanje nekaterih kadrov, zlasti tesarjev in tudi zidarjev, nič manjše pa niso težave z materialom, na primer z betonskim železom in cementom, z obrtniki in podobno. Skratka, pri vsakršni ekspanzi oziroma širjenju zmogljivosti je treba biti zelo previden, realen, na trdnih tleh.«

VPRAŠANJE: »Slišali smo, da bi v stolpnici za »kozolecem« v Ljubljani, kjer bo 42 stanovanj, lahko prodali tudi 100 stanovanj, če bi jih seveda imeli. Ali to drži?«

ODGOVOR: »Za ta primer je trditev točna, čeprav bodo cene stanovanj v novi stolpnici ob Kersnikovi ulici razmeroma visoke. Vendar je treba upoštevati, da je v Ljubljani določen odstotek ljudi, ki težijo v središče mesta, kajti središče ima za določene ljudi določene prednosti. Potem moramo upoštevati, da je Ljubljana le razmeroma veliko tržišče in za takšen trg je 42 stanovanj toliko kot kaplja v morje. Prav gotovo bi lahko v Kersnikovi ulici, kjer gradimo stolpnico, prodali tudi 100 stanovanj, bodisi kot pisarne bodisi kot stanovanja, seveda — če bi bilo v stolpnici toliko stanovanj. Žal pa jih bo le 42. No, povedal pa sem, da niso povsod enake razmere, to, kar velja za Ljubljano, na primer ne velja v enaki meri za Jesenice ali Ravne. Upoštevati je namreč treba velikost tržišča, njegovo kupno moč, strukturo kupcev, dohodek na prebivalca v občini, potem različne težnje med kupci in še marsikaj.«

VPRAŠANJE: »Zdaj pa povejte nekaj o pomanjkljivosti oziroma o šibkih točkah, ki jih čutite v Gradisovi stanovanjski gradnji?«

ODGOVOR: »Morda smo nekoliko šibki v zunanji obdelavi, v končnem izgledu, ki ga damo objektu. Prepričan sem, da so naša stanovanja glede funkcionalne ureditve in kvalitete gradnje vsaj tako dobra kot od drugih podjetij, pri končnem izgledu pa se mi zdi, da smo včasih nekoliko slabši. No, in če smo že pri šibkih točkah, bi rekel, da mi je večkrat zelo žal, da Gradis in občinsko podjetje. Večkrat bi se precej laže zmuznili skozi najraznovrstnejše ovire, če bi bili občinski. Tako pa smo samo »republiško podjetje, in to se nam nimalokdaj otepa.«

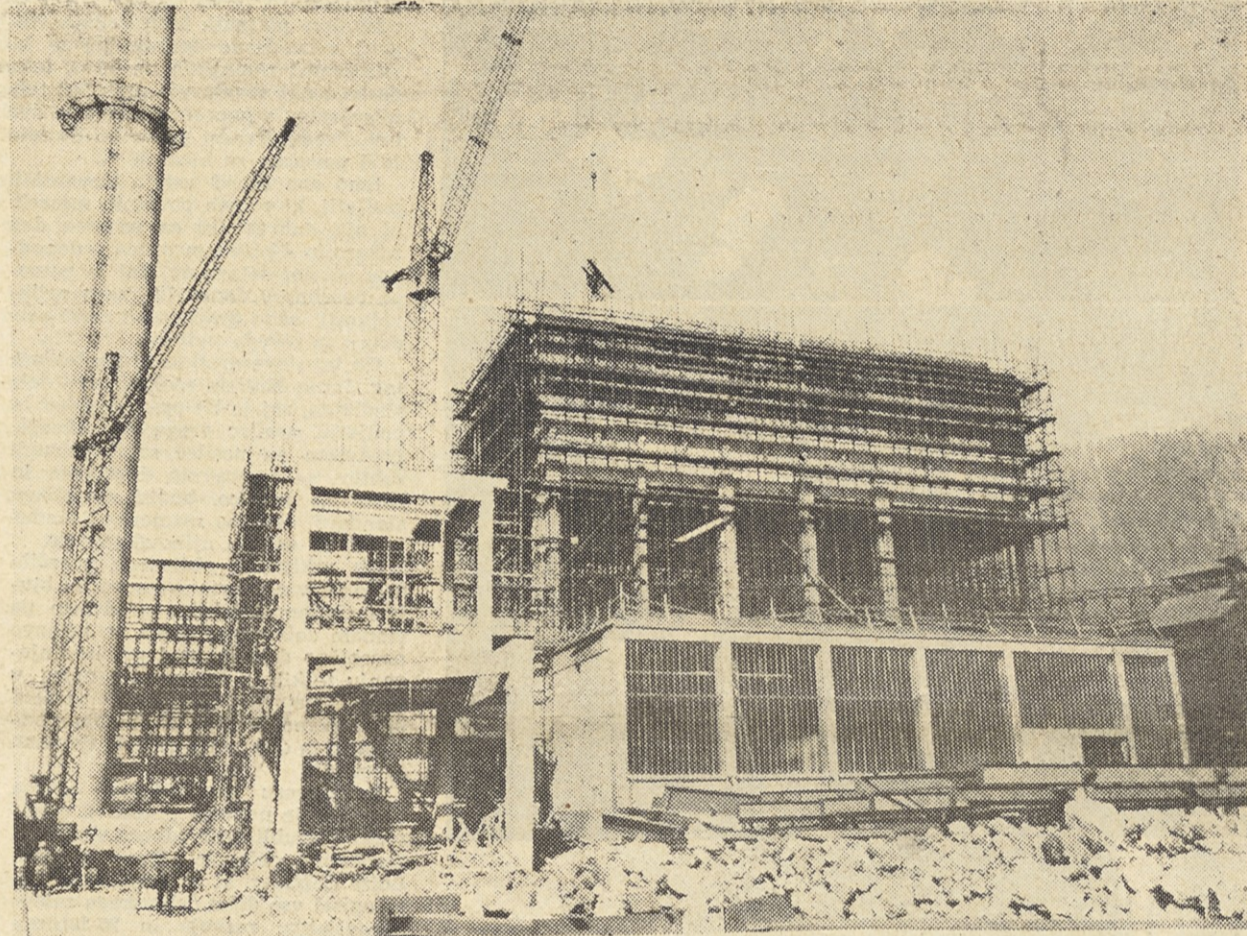
VPRAŠANJE: »Prej ste govorili o tem, da ljudje lahko kupujejo manjša stanovanja, ker za večja pač nimajo denarja. Ali mislite, da bo tako tudi v prihodnosti?«

ODGOVOR: »Bržkone bo tako še lep čas. Še nekaj let bo prav gotovo največ povpraševanja po dvosobnih stanovanjih. Ne smemo pozabiti, da cene hitro rastejo in tudi pri stanarinah bodo odločujoči organi morali

slej ko prej popustiti, kajti za vse čase jih ne bo mogoče zamrzniti.«

VPRAŠANJE: »Zdaj pa povejte, kaj je največji uspeh Gradisa na področju stanovanjske gradnje?«

ODGOVOR: »Osebnostno sem prepričan, da so naš največji uspeh fiksne, trdne, nespremenljive cene. S tem, da cen ne menjamo, smo si pri kupcih in tudi pri delovnih organizacijah že pridobili precejšen ugled. Vrh tega smo tudi razmeroma solidni pri obrtniških delih, saj imamo raz-

Na Jesenicah s polno paro

meroma malo reklamacij. Kolikor pa so, jih že popravijo enote na samem gradbišču. Vsekakor je naša cena 1750 din za kvadratni meter stanovanjske površine v stolpnici v Novih Jaršah ena izmed najnižjih v Ljubljani, če ni sploh najnižja. Če pomislimo, da dobi kupec za to ceno ključ v roke, da je v tej ceni tudi celotna komunalna oprema in vrednost zemljišča, potem smo vsekakor dovolj konkurenčni in solidni v ceni, saj govorimo danes že o ceni 3000 in tudi 3500 din za kvadratni meter stanovanjske površine. Povedati pa je še treba, da imajo kupci v naših stanovanjih ves komfort, od centralnega ogrevanja (toplarna) in tople vode do plina, elektrike in drugih kvalitativnih stanovanjskih zidavil.«

VPRAŠANJE: »Ali bi se odločili za povišanje cen, če bi se znašli v težavah?«

ODGOVOR: »Če bi jaz odločal, bi bil vsekakor proti. Mislim pa, da bi me pri tem podprli tudi drugi, verjetno večina. Vsekakor smo v našem podjetju s fiksnimi cenami dosegli med kupci stanovanj veliko zaupanje. To zaupanje je za nas dragocen kapital in prav gotovo v nobenem primeru ne bi s spreminjanjem cen vlekli kupce za nos. Osebnostno menim, da bi bilo za nas koristnejše prevzeti na lastna ramena določen riziko oziroma izgubo kot pa iskati povračila pri kupcih. Sicer pa vem iz sodne prakse, da je tudi v upravičenih primerih pri sodišču dokaj težko dokazati upravičenost po povišanju cen.«

VPRAŠANJE: »In zdaj za konec povejte, kaj pričakujete od stanovanjske gradnje v letu 1970?«

ODGOVOR: »Mislim, da bomo letos še vedno razmeroma intenzivno gradili in bržkone tudi še v prvi polovici leta 1971, vsaj toliko časa, dokler ne pride do sprememb v sedanjem sistemu. Mislim namreč na obvezni stanovanjski prispevek. Če bo ta prispevek ostal, potem se ne

Izgubljeni verz

V kronik lanski — o kakšna sramota — ni se pojavila naš enota!

Ker je zbudilo to glasno mrmrenje

daje kronist vam naknadno na znanje:

Kakor hrumeli so stroji ogromni,

so rezultati bili vendar skromni,

le ob zaključku smo vsi ostrmeli:

Plače pa venčar, ste v redu imeli!

bojim, da bi prišlo do nazadovanja v stanovanjski graditvi.«

VPRAŠANJE: »Toda po Ljubljani je slišati govorce, da tudi z dolarji ali markami ne moreš kupiti stanovanja takoj, ker so vsa že prodana tudi do konca leta 1970. Ali je to res?«

ODGOVOR: »Torej, v našem podjetju je tako: če bi zdaj nekdo potrkal in hotel takoj kupiti stanovanje, tako kot na primer kupi pohištvo, pralni stroj ali televizor, mu ne moremo ustreči. Vsi tisti, ki se bodo letos vselili v naša nova stanovanja, so jih kupili in v glavnem že tudi v celoti plačali že lani oziroma celo v letu 1968. Računam, da bomo letos imeli v gradnji približno prav toliko stanovanj kot lani, to je približno 800, od te številke v

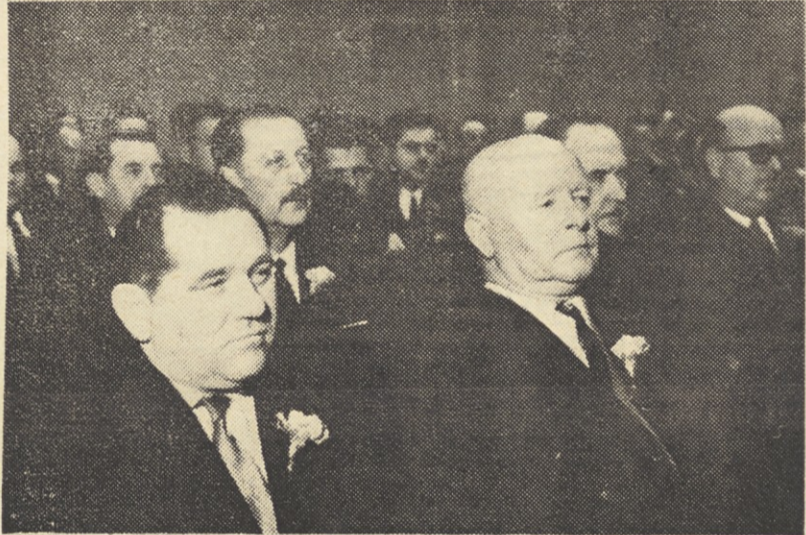
Ljubljani okrog 250. V Novih Jaršah bosta kmalu vseljivi stolpnici, v vsaki je po 88 družinskih stanovanj. Letos pa bomo poleg prvih stolpnici, ki nosita oznako S-1 in S-2, gradili še tretjo in četrto stolpnico — S-3 in S-4. Tudi v teh 12-etažnih stavbah bo po 88 stanovanj v vsaki. Za tretjo in četrto stolpnico je še nekaj stanovanj na voljo, čeprav smo tudi v teh že prodali približno 70 odstotkov vseh stanovanj. No, razen obeh stolpnici v Jaršah bomo letos dokončali še stolpnico v Kersnikovi ulici z 42 stanovanji in nov stanovanjski objekt v Vevčah. Skratka, letos bo za nas dela kar dovolj, gradili bomo v nezmanjšanem tempu, toda povpraševanje po stanovanjih bo tudi letos — in seveda še v prihodnjih letih — nič manjše kot je bilo doslej.«

Počitnice so se začele. Šola, ki jo je zgradila naša enota z Raven na Koroškem

Predsednik ljubljanskega sindikalnega sveta Rudi Bregar med pozdravnim govorom na proslavi dvajsetletnice samoupravljanja v našem podjetju

Dvajset let samoupravljanja

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kot vse v življenju pa delo ni teklo tako gladko. V vsej povojni dobi in vse do danes smo doživljali vzpone in spet zastoje. Zadnji zelo hud zastoj smo imeli v letih po reformi, toda v lanskem letu smo se zopet dvignili, saj smo povečali fizični obseg del v tem letu skoraj za 20%. Vrednost proizvodnje pa je znašala 350 milijonov dinarjev, (35 milijard starih dinarjev).

Danes daje naš kolektiv kruh nekaj več kot 4500 delavcem in njihovim družinam. Vsak stoti zaposleni v Sloveniji je član našega kolektiva.

Nato je govoril o perspektivnem programu podjetja ter dejal, da v bodoče ne mislimo več na ekstenzivno rast podjetja ter da bi morala biti številka 5000 zaposlenih delavcev v Gradisu optimalna. Podvojili pa bomo število inženirjev in tehnikov, vtem ko se bo število ekonomistov in drugih strokovnjakov povečalo za nekajkrat. Do leta 1975 programiramo letno rast obsega del s stopnjo 5,5%, tako da bo do leta 1975 znašala vrednost proizvodnje po stalnih cenah blizu 500 milijonov dinarjev.

Iztrošenost naših strojev znaša 60 odstotkov po petih letih velikih vlaganj v moderno opremo pa se bo iztrošenost zmanjšala na 40%, tako da bo tedaj obratovalo prek 200 težkih strojev s povprečno starostjo dve leti. Produktivnost pa se bo do leta 1975 povečala za blizu 50%.

Smo eno izmed redkih slovenskih podjetij, ki v vseh povojnih mesecih ni niti enkrat niti za en sam dan zakasnilo s plačilom osebnih dohodkov svojim delavcem. Kaj to pomeni, posebno v današnjih časih nelikvidnosti, vedo gospodarstveniki zelo dobro in seveda tudi mi.

Ob tej slovesnosti se je predsednik tov. Janez Kuštrina spomnil tudi dela sindikata, saj je bil prav sindikat v podjetju nosilec vsega naprednega, predvsem pa nosilec samoupravnih zahtev, samoupravnih dogovorov in skrbi za delavce, bodisi za njihov standard, delovne razmere ali kadar je šlo za zaščito njihovih pravic.

Ob zaključku obširnega poročila se je zahvalil vsem sedanjim in bivšim članom kolektiva predvsem pa članom delavskega sveta za njihovo nesebično delo in trud pri izpolnjevanju težkih in odgovornih nalog v teku 25-letnega dela. Letos namreč praznujemo 25-letnico obstoja podjetja in ta dan bomo še bolj slovesno proslavili.

Po govoru predsednika Janeza Kuštrina je navzoče pozdravil predsednik republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije tov. Lojze Capuder, ki je v kratkem orisu opisal vso dobo delavskega samoupravljanja, razvoja in 20-letnega dela na področju samoupravljanja. Danes je nesporno, je dejal tov. Capuder, da je delavsko samoupravljanje in vse, kar je z njim povezano, tista gonilna sila, ki žene razvoj naše družbe najbolj učinkovito naprej, da iz tega razvijajo rešitve mnogih protislovij, ki spremljajo medsebojne odnose v proizvodnem procesu in zunanega, to je odnose med ljudmi. Ob koncu je čestital k temu pomembnemu jubileju z željo, da bi v bodoče tako v podjetju kot v osebem življenju dosegali lepe uspehe.

V imenu predsedstva republiškega sveta sindikatov Slovenije je navzoče pozdravil tudi predsednik mestnega sveta sindikatov tov. Rudi Bregar. Nato so poslali pozdravne brzojavke tov. Titu in tov. Edvardu Kardelju za njegov 60. rojstni dan. V drugem delu proslave pa je slovenski oktet zapel več pesmi, priznani slovenski igralec Stane Sever pa je recitiral dve pesmi.

Delavskemu svetu podjetja je poslal pozdravno pismo tudi predsednik gospodarske zbornice SR Slovenije Leopold Krese.

Po svečanem delu proslave je predsednik delavskega sveta priredil za prve člane delavskega sveta in vse navzoče skromno zakusko.

Konferenca ZK „GRADIS“

(Nadaljevanje s 1. strani)

podjetja. Tretjič smo podpisali samoupravni dogovor o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, ki ga bo treba uresničiti, itd. Nujno potrebna je torej uskladitev stališč predvsem komunistov, ki so prvi odgovorni za razpoložanje članov kolektiva in za politični položaj v podjetju, za razvoj socialističnih družbenih odnosov. Nujno pa je potrebna seveda tudi enotna akcija komunistov, da bi popeljali kolektiv za seboj in uresničili tisto, za kar so se dogovorili in kar je v interesu tako vsakega posamez-

Predsednik republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije Lojze Capuder

nega delavca kot enote in vsega podjetja.

Prav glede tega kaže spregovoriti nekaj besed. Postaviti si kaže vprašanje, kaj pomeni reorganizacija Zveze komunistov za Gradis, kaj naj bi v našem podjetju storili, da bi uresničili vse tisto, kar si pod reorganizacijo ZK predstavljamo. Od odgovora na to vprašanje je odvisno, kakšno vlogo naj imajo komunisti v Gradisu in zlasti, kako naj se organizirajo, da bodo kos nalogam, ki jih postavlja pred nje moderna slovenska družba z vsemi svojimi protislovji.

Kadar govorimo o reorganizaciji Zveze komunistov, največkrat mislimo na to, da se je Zveza komunistov odmaknila od oblasti, in sicer v tem smislu, da njeni sklepi niso več obvezni za oblastvene organe. V samoupravnih odnosih bi to v prenesenem pomenu pomenilo, da sklepi ZK niso obvezni za vsa fista telesa, ki sprejemajo pravnoveljavne odločitve. Ne da bi se spuščali v teoretske razprave, velja opozoriti, da je bistvo tega spremenjenega odnosa ZK do oblasti v tem, da se je odmaknila od izvršne oblasti, ne pa od oblasti sploh. Zveza komunistov ne bi bila namreč avantgarda delavskega razreda, če bi ji bilo vseeno, kakšna je ta oblast, kaj dela in predvsem, kdo je na oblasti. Tako si reorganizacije ZK vsekakor ne predstavljamo.

Iz tega sledi zaključek, da bo Zveza komunistov tudi poslej sprejemala stališča do posameznih tudi čisto določenih vprašanj in ne le do splošnih, ne bo torej le splošni usmerjevalec družbenega razvoja, temveč se bo trudila in si prizadevala za uresničevanje čisto določenih stališč in sklepov. Bistvo spremembe pa je v tem, da Zveza komunistov ne ukazuje, marveč njeni člani z močjo argumentov pritegujejo delovne ljudi, jih pridobivajo za svoja stališča z javnim in odprtim delovanjem in da komunisti na vseh ravneh in v vseh organih, katerih člani so, uresničujejo partijsko politiko in sklepe ZK, se pravi, da po demokratični poti uveljavljajo svoja stališča. Marsikdaj se bo zgodilo, da bodo komunisti ostali v manjšini, da s svojimi stališči in predlogi ne bodo prodrli. Smisel delovanja Zveze komunistov kot organizirane politične sile je namreč v spremenjenih razmerah prav v tem, da prislunneje potrebam delovnih ljudi in problemom, ki jih žulijo, ter da nenehno vplivajo na zavest, ki pa ni vselej napredna in ne pelje vselej k oblikovanju socialističnih družbenih odnosov. Dostikrat se je treba spoprijeti z miselnostjo, ki vleče nazaj, toda vedno z močjo argumentov in s potrpežljivim prepričevanjem.

Vse to pa govori za to, da bi morali komunisti Gradisa, katerega značilnost je v njegovih organizacijski raznolikosti, v relativno veliki samostojnosti poslovnih enot in ob tem, da komunisti organizacijsko nismo povezani v celotnem podjetju, da bi morali torej pogosteje usklajevati svoja stališča, opredeljevati enotno akcijo do posameznih vprašanj, ki jih je treba rešiti v merilu celotnega podjetja.

Za takšno vlogo na se je treba tudi ustrezno organizirati. Prav zato je treba posebej pozdraviti pobudo sindikalnega odbora podjetja in ljubljanske organizacije Gradisovih komunistov, da na konferenci komunistov opredelimo stališča do sedaj najvažnejših vprašanj. Ne gre za to, da še enkrat ponovimo, da bi bila stališča, za katera se bomo dogovorili na konferenci, obvezna za samoupravne organe. Obvezna pa bodo vsekakor za komuniste, da se bodo zanj borili v javni razpravi tako o statusu podjetja kot o programu perspektivnega razvoja podjetja in še do drugih vprašanj, katerih se bomo morda lotili na tej konferenci. Seveda pa smo komunisti predvsem odgovorni za to, da taka javna razprava sploh steče, da omogočimo slehernemu članu kolektiva Gradisa, da bo mogel izraziti svoje mnenje in predloge ter da bo tako vsaj po-

sedno vplival na oblikovanje bodoče politike, s tem pa seveda tudi na svoj položaj danes in jutri. Če bomo namreč ustvarili tako ozračje za razpravo in odprli vse te demokratične možnosti, potem bosta tako statut kot program perspektivnega razvoja podjetja postala last slehernega delavca, vsak bo čutil, da je sam sodeloval pri njunem oblikovanju. To pa je tudi najboljše poročilo za to, da se bo v svojem delovanju tudi prizadeval, da bosta uresničena v vseh njegovih potankostih. Hkrati pa s tem odpiramo tudi možnosti zavzetega spremljanja, kako se uresničujeta, zakaj se v določenih stvareh ne in kaj bi kazalo storiti, da bi bilo vse, kar je zamišljeno, uresničeno. S tem odpiramo torej možnosti za nenehno in najširšo kontrolo delavcev nad delom vseh samoupravnih organov in tistih, ki sprejemajo določene odločitve v podjetju.

Z drugimi besedami povedano, gre za uresničevanje neposredne demokracije, za uveljavljanje odnosov, v katerih postaja delavec sam svoj gospodar in oblikovalec svoje prihodnosti pa tudi vsakodnevnih življenjskih razmer.

To pa je pravzaprav tudi bistveno v reorganizaciji Zveze komunistov, v njeni vsebinski preobrazbi, v kateri se komunisti obračamo predvsem k delavcem in smo tenkočutni za njihove vsakdanje potrebe in težave. V tem smislu lahko konferenca komunistov veliko prispeva tudi k vsebinski preobrazbi vsake osnovne organizacije ZK v Gradisu, jih druži v enotne napore za napredek vsake enote in vsega Gradisa.

Na pripravljalnem sestanku so izvolili tudi odbor, ki naj konferenco komunistov pripravi. V njem je Lojze Cepuš, Jože Lorenčič, Stefan inž. Mesarič, Stane Uhan in Tone Zaletež. Dogovorili so se, naj bi na konferenci sodelovali vsi člani ZK, zaposleni v podjetju. Teh je okrog 220. Dalje naj bi se je udeležili tudi vsi člani sindikalnega odbora podjetja, predsedniki izvršilnih odborov sindikalnih podružnic in predsedniki mladinskih organizacij, šefi enot in direktorji služb — vsi ti seveda, kolikor že niso člani ZKS. Dalje je bilo na pripravljalnem sestanku dogovorjeno, naj bi gradivo poslali naprej, se pravi še pred konferenco, da bi ga lahko vsak prejel proučil, prav tako pa tudi osnutek sklopov oziroma stališč, da bi s tem olajšali razpravo. Sekretarji osnovnih organizacij in predsedniki sindikalnih podružnic naj najkasneje do konference sestavijo akcijske programe. Vodstvu podjetja pa so predlagali, naj v zvezi z obravnavo programa razvoja podjetja in statuta zadolži šefe enot in direktorje služb, da skupaj z družbenimi organizacijami pomagajo organizirati razpravo v delovnih skupinah ter da v njej tudi aktivno sodelujejo.

Med sklepi kaže posebej omeniti še tistega, po katerem naj bi izdelali analizo življenjskih razmer delavcev v Gradisu, in drugega, da naj bi poslali tričlansko skupino preučevati življenjske in delovne razmere naših delavcev v tujini.

Ožji politični aktiv je razpravljati tudi o predlogu pravilnika o delitvi osebnih dohodkov in zavzel naslednja stališča:

— sprejema se predlog komisije glede priznavanja strokovne izobrazbe delavcem. Spričevala delavskih univerz se ne priznavajo, pač pa je možna predhodna preveritev znanja o kvalifikacijskih sposobnostih od strani podjetja;

— določila pravilnika naj pričnejo veljati najkasneje s 16. februarjem 1970. Večina je bila mnenja, naj nove osnove veljajo že od 1. 1. t. l.; tako da bi bilo izplačilo po novih osnovah že 1. marca t. l. V nasprotnem primeru lahko pričakujemo odliiv delavcev v tujino in v podjetju, ki so že povišala osnove;

— predlagan razpon 10% je premajhen. Delovna sposobnost med posameznimi delavci iste kvalifikacije odstopa tudi za nekaj desetnih odstotkov. V primeru, da razpoložljiv denar za osebne dohodek ne omogoča realnejših razponov, je predlagani razpon 10% lahko le začasna, tj. letošnja rešitev.

Razpravljali so tudi o bližnji 25-letnici podjetja. Imeli so pomisleke na delitev spominskih daril.

Predvsem enotno je bilo mnenje, da jubilar za 25-letnico ne more dobiti samo denarja. Pripadnost člana kolektiva do podjetja po 25 letih aktivnega delovanja se mora izraziti tudi z vidnim in trajnim spominskim darilom ter tudi z denarjem. Primerno priznanje (to pa bi se lahko uporabilo tudi za obdaranje posameznikov, ki imajo za sluge za naše podjetje) bi bila na primer zlata, srebrna in bronasta značka podjetja. Poleg tega bi jubilar za 25-letnico dobil tudi simbolični (umetniško izdelan) spominek in seve primerno denarno nagrado.

Nujno bi bilo, da bi komisija za pripravo proslave 25-letnice obstoja podjetja skupaj s političnimi funkcionarji podjetja pripravila predloge najbolj zaslužnih družbenih delavcev pri razvijanju samoupravnih odnosov za državna odlikovanja.

OBJAVA

»Gradis« Strojno prometni obrat Ljubljana razpisuje prosta delovna mesta:

4 do 6 delovnih mest za monterje žerjavov

poklic — kovinske stroke, starost — do 30 let, zdravstveno stanje — zdravstveno sposoben za hojo po višinah, kar ugotovi specializirana zdravstvena služba. Nastop službe takoj.

Smučanje in oprema z vidika varnosti

Spričo silnega razmaha alpskega smučanja danes lahko ugotovljamo, da je smučanje šport, kateri se najhitreje razvija. Za najnovejšo sodobno tehniko smučanja je značilno, da v nobenem primeru ni preračunana na kakršnokoli večjo ali manjšo stabilnost smučanja pri obvladovanju ravnotežja. Obvladovanje ravnotežja, tudi pri večjih hitrostih, si mora smučar pridobiti na eni strani z urednjem v mladih letih in na drugi strani z mnogo prevoženimi kilometri na stezah ob žičnicah. Zato vsem starejšim smučarjem samo nasvet, da z leti ne kaže pretiravati v hitrosti! Zlasti naj bodo previdni v slabših vremenskih in snežnih razmerah, kar tudi sicer velja za vse smučarje ne glede na starost in znanje, če želijo smučati varno. V ta namen je potrebna sistematična splošna in dopolnilna vadba, t.j. delati posebne gimnastične vaje pred zimo. Kondicijska priprava je danes v dobi motorizacije in mehanizacije neogibno potrebna, saj sicer ni mogoče pričakovati, da bi bil smučar brez posebne priprave kos vsem zahtevnim nalogam, ki ga čakajo na snegu, zlasti na stezi ob žičnici.

Smučanje je šport, pri katerem je uspeh ali neuspeh v

znatni meri odvisen od ustrezne opreme, prav tako je v znatni meri odvisna varnost. Strokovnjaki so danes povsem enotni glede vrednotenja pomena opreme za napredek smučarskega športa. Posebno odločilno je posegla oprema v razvoj alpskega najbo turističnega ali tekmovalnega smučanja, saj so se proizvajalci prav pri tej izredno potrudili — in se še trudijo — tako glede nenehnih izboljšav, novih načinov izdelave kot v iskanju novih materialov — predvsem pa z vidika varnosti. Tako lahko rečemo, da današnja tako zelo izpopolnjena oprema veliko prispeva k lagodnejšemu in hitrejšemu krmarjenju alpskih smučarjev.

Spričo množic smučarjev, ki v vse večjem številu odhajajo pozimi na smučišča in v planine, ni prav nič čudnega, če proizvajalci nenehno iščejo načine za uveljavljanje tudi povsem modnih novosti (glej izbor po športnih trgovinah). To jim pač narekuje o komercialni razlogi, zato mora strokovnjak zmerom kritično presoditi, kaj je primerno in kaj ni.

V prihodnjih odstavkih bi se dotaknili vseh pomembnejših vprašanj pri poznavanju smučarske opreme, saj prav

to pripomore, da si smučar izbere tako opremo, ki bo njegovim potrebam najbolje ustrezala in s katero bo imel na snegu največ uspeha, predvsem pa da bo njegov »smuk varen«.

Smuči: Pri nakupu smuči se smučar zmerom ravna po svojih materialnih zmogljivostih in tudi po znanju smučanja.

Otroci do 10. leta starosti naj imajo smuči, ki po dolžini ne presegajo telesne višine. Starejši pionirji in mladinci bodo uspešno uporabljali smuči, ki postavljene napik ne segajo preko zapestja kvišku vzdignjene roke. Če so manj izurjeni ali telesno šibkejši, je prav, če izberejo smuči, ki so do 10 cm krajše. To velja še posebej za deklice.

Za ženske so ustajljene dolžine nekako od 180 do 205 cm. Pri tem je treba vedeti, da je zadnja mera primerna le za zelo izurjena dekleta, za moške se ravna dolžine od 195 do 215 cm s priporočilom, da manj izurjeni nikoli ne bi uporabljali dolžin nad 205 cm, tudi če so večji in močnejši. Na splošno velja pravilo, naj bodo smuči le za krmarjenje na stezah ob žičnicah nekoliko krajše in tudi za spoznanje trše, saj bomo imeli s ta-

kimi smučmi neprimerno več uspeha in samo krmarjenje bo bolj varno.

Ob izbiranju bo smučar najprej navpično postavljene smuči položil z drsno ploskvijo drugo k drugi ter jih naglo stisnil (udaril drsno ploskev k drsni ploskvi) in tako ugotovil, če se drsni ploskvi po vsej dolžini lepo prilegata.

Za ugotovitev, če smučji niso preveč mostične, je koristen preizkus, ki je v tem, da skuša smučar z eno roko stisniti na sredini obe smučki drugo k drugi. Pri tem naj ve, da morajo biti trde smučki manj in mehke bolj mostične.

Nadaljnja preizkušnja je v tem, da smučar ugotovi, če smučke niso po dolžini zvite (zvržene). To stori tako, da jih položi z drsno ploskvijo na ravno ploskev. Če se smučka pri tem ziblje levo in desno, je zvita in neuporabna.

In še zadnji preizkus, ki smučarju pove, ali je smučka dobra in če bo z njo lahko krmariti. To je preizkus na upogib. Pri tem je treba smučko opreti na zadnji konec in na krivino ter jo na sredini usločiti. Smučka je dobra, če naredi po vsej dolžini enakomeren lok. Smučka, ki naredi na primer ostrejši lok pri zadnjem koncu ali na krivini, ali celo ostrejši lok s kolenom na sredini, v nobenem primeru ne bo zadovoljila lastnika. Ker je ta prav poslednji preizkus pomemben, ga je treba opraviti nadvse skrbno.

Dasiravno v tovarni zmerom gledajo na to, da so posamezni pari enaki po dolžini in trdoti, je zmerom koristno preizkusiti še, če sta obe smučki enako prožni in v krivinah ter na zadnjem delu enako trdi.

Smučarske vezi: Smučarske vezi s čevlji pomenijo trdno vez med ного in smučko. Zato nikdar ni vseeno, kakšne so in kako se z njimi pritrđi

čevlji, ker je od tega v največji meri odvisen uspeh ali neuspeh predvsem pa varnost smučanja pri krmarjenju. V zadnjem času se pri alpskem smučanju uveljavljajo varnostne vezi, ki so za varnejše smučanje izrednega pomena.

Če danes govorimo o smučarskih vezeh za alpsko smučanje, mislimo pri tem le še na varnostne vezi. Varnostnih vezi je veliko vrst. Poznamo že take, ki se odpro pri padcu v stran, pri padcu naprej in celo pri padcu nazaj. Torej težnja po vsestranski varnosti, ki je dosti več tisočem in tisočem smučarjem obvarovala noge.

Med poplavo varnostnih vezi v svetu se priporoča le najpomembnejše pri nas znane in tudi dosegljive. To je nemški »Marker«, ki ima bogat izbor dobrih izdelkov in tudi avstrijska »Tyrolia«. Te tovarne skrbe za nenehno izpopolnjevanje svojih izdelkov pa tudi za bogat asortiment, ki ja, naj bo vrhunskega ali turnaj zadovoljli vsakega smučar-nega ali otroka do 10 let.

Posebno je poudariti, da je pri vseh varnostnih vezeh neogibno potreben varnostni nartni jermen. Brez tega jer-

mena ne bi smeli spuščati smučarja na žičnice.

Smučarske palice: ki jih rabimo danes, so v glavnem le kovinske in so iz aluminija ali jeklene. Nekoliko manj znane so tiste iz steklenih vlaken, medtem ko so znane tudi tonkin palice, ki pa jih pretežno rabijo le še tekači.

Proizvajalci teže pri izdelavi palic k temu, da bi bile čim lažje in da bi imele čim večje težišče. To zaradi tega, da smučar z njimi laže giblje pri ubadanju v sneg. Dvojno konične palice, take, ki so na sredini debelejšje, so predvsem modna posebnosti, ki nima velike praktične vrednosti.

Pri nakupu palic moramo upoštevati dolžino palic, katero smučar določi tako, da stoječ odloči in izbere palice, ki mu ob telesu postavljene segajo do nadlakti. Daljših palic se je treba izogibati, ker pomenijo resno oviro pri slogovno pravilnem krmarjenju. Tekmovalci imajo pri smuku daljše in pri slalomu krajše palice.

Obdelano po gradivu za teoretične izpite.

Sklepi organov samoupravljanja

DS podjetja

SKLEPI

XXXV. rednega zasedanja delavskega sveta podjetja ki je bilo dne 29. decembra 1969 v Ljubljani.

1. Sklepi zadnje seje so bili izvršeni.
2. Poročilo overovatelja zapisnika se vzame na znanje.
3. Poročilo predsednika upravnega odbora podjetja se vzame na znanje.
4. Po obravnavi programa, ki ga je sestavila komisija za investicije, sklene delavski svet naslednje:

a) odobri se naslovni spisec predračuna investicijskih nabav in letu 1970 v okvirni vsoti 16.000.000,00 din za težko mehanizacijo in avtopark ter srednjo in lahko mehanizacijo;

b) realizacija konkretnih nabav naj se prične takoj v okviru proste amortizacije za prvo tromesečje za leto 1970;

c) ustrezne službe centrale naj pripravijo predlog realizacije celotnega programa investicij v navedenem okviru;

d) ker je srednja mehanizacija namenjena neposredno izboljšanje poslovanja in neposredni uporabi v poslovnih enotah ter dvigu produktivnosti gradbene operative, naj se potrebna sredstva formirajo iz skladov poslovnih enot, namenjenih za investicije.

5. Za člana komisije za investicije imenuje delavski svet tov. ing. Vasle Branka.

6. Odobrijo se povečane stopnje amortizacije za naslednja osnovna sredstva:

- a) buldožerji od 15 % na 20 %
- b) nakladači (rovokopači) od 12 % na 20 %
- c) bagri UB 0,5 in UB 1 00 od 12 % na 15 %
- d) dumperji od 12 % na 20 %
- e) valjarji vibracijski od 20 % na 25 %
- f) kompresorji od 12 % na 18 %
- g) žerjavi od 12 % na 14 %.

Povečane stopnje amortizacije veljajo za leto 1970.

7. Delavski svet sprejme načela za spremembo pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, kakor jih je podala komisija za no-

tranjo delitev in sklene, da se predlog spremembe omenjenega pravilnika takoj predloži v obravnavo delovni skupnosti.

8. Spremeni se 60. člen pravilnika o delovnih razmerjih tako, da se glasi:

»Polni delovni čas v podjetju je 42 ur na teden. Polni delovni čas v teku tedna je razporejen na 5 dni v tednu, vsaka sobota je prosta. Začetek in konec delovnega časa v posameznih dnevih v teku tedna določi delavski svet enote ali drug ustrezeni organ v organizaciji združenega dela v sestavu podjetja s svojim sklepom, tako da najbolje ustreza delovnemu procesu in drugim pogojem dela.

Delavski svet enote ali drug ustrezeni organ v posamezni organizaciji združenega dela v sestavu podjetja lahko določi tudi drugačno razporeditev delovnega časa v teku meseca ali za drugo dobo, ki ne more biti daljša od 1 leta, vendar pa mora pri tem upoštevati pri mesečni razporeditvi ali pri razporeditvi daljši od 1 meseca, da je polni delovni čas v enem mesecu ali kolektorskem letu povprečno 42 ur na teden in da je zagotovljen tolikšen dnevni oz. tedenski počitek, kot ga predpisuje zakon.

Z razporeditvijo delovnega časa po prejšnjem odstavku tega člena se ne sme vpletati delovni čas za manj kot 5 dni v tednu.

V teku delovnega dne je 30-minutni odmor, ki se šteje kot čas prebit na delu. Organi upravljanja v enotah določijo čas za odmor, kakor to najbolje ustreza delovnemu procesu ali drugim pogojem, ne smejo ga pa določiti na začetek ali na konec delovnega dne.

Sprememba pravilnika o delovnih razmerjih stopi v veljavo s 1. januarjem 1970.

Izvirna dokumentacija o opravljenem delu mora biti izkazana v poročilih v polnih urah.

9. Da se obdržijo enake višine mesečnih akontacij za osebne dohodke se od 1. januarja 1970 dalje obračuna startna točka na uro po vrednosti 1,50 din v neto znesku. Na bruto zneske preračuna to vrednost vsaka enota, ki obračunava osebne dohodke.

ustreza, zato DS sprejme naslednji sklep: Delajo eno soboto v mesecu, ostale sobote so prosti s tem da delajo vse delovne dni po 8 ur. Katera sobota v mesecu bo delovna, bo določeno naknadno.

— DS potrdi predloženi perspektivni plan za obdobje 1970—1975

— Planinskemu društvu Jesenice so v obliki reklamnega oglasa v brošuri Planinskega društva odobrili prispevek do 500 din.

Kovinski obrati Ljubljana — IV. redna seja DS

— S 1. 1. 1970 se uvede nov delovni čas, in sicer:

— ponedeljek in torek po 9 ur (6—15)

— ostale tri dni po 8 ur (6—14)

— DS se strinja s planom investicijskih nabav za leto 1970 v višini 440.000 din.

— Na predlog UO je DS odobril denarno pomoč sekciji za mišična in živčno mišična obolenja v višini 1.000 din.

— Poročilo šefa obrata o angažiranosti in o perspektivnih delih za prvo in drugo četrtletje 1970, se vzame k znanju.

Koper — XXXI. redna seja DS

— Posebnih problemov trenutno na našem gradbišču ni. Težave imamo samo v kamnolomu, ker nikakor ne moremo z dosedanjo mehanizacijo količinsko zadostiti potrebam kupcev, čeravno se obratuje po 24 ur dnevno.

— Sekciji za mišična in živčno-mišična obolenja v Ljubljani se nakaže 2.000 din pomoči.

— Seja je bila zaključena s počastitvijo jubilarantov v letu 1969.

Ravne na Koroškem — 2. redna seja UO

— Dvosobna stanovanja in garsonjera v stolpnici se dodelijo naslednjim delavcem: Gorjup Marija — Selišnik Suzana, št. 5/I.

Srčič Franjo, št. 12/II.

Bratuša Franjo, št. 13/III.

Rojko Vida, št. 20/IV.

Franc Turk, št. 21/V.

Anica Gjergak, garsonjera, št. 41/X.

Maribor — 24. redno zasedanje DS

— Ker je šef gradbišča tov. Kanzian zadostil vsem zahtevam glede obračuna za njegove sektorje, se mu ponovno prične izplačevati nagrada na podlagi pravilnika o organizatorjih proizvodnje.

— DS sprejme na podlagi priporočil UO naslednje sklepe:

— glede na prevzeta dela, ki so presegla okvir sedanjih kapacitet, s katerimi razpolaga GV, predvsem glede kadrov, materiala, mehanizacije, strojne opreme, orodja itd., sklene DS, da se pristopi takoj k planiranju vseh potreb, odnosno k izdelavi

planov, ki bodo dokaj realno prikazali potrebo po delovni sili, materialu, strojih, orodju itd

Predvsem je takoj izdelati dokončne plane za gradbišča, ki smo jih že pogodbeno prevzeli in na katerih že dela tudi izvajamo, da bi lahko v začetku gradbene sezone gospodarili bolj načrtno kot doslej;

— prav tako DS soglaša s priporočilom UO GV, da se prevzamejo le tista dela, za katera vemo, da jih bomo lahko v pogodbenih rokih dokončali;

— nadalje se sklene, da se podpre zahtevo UO in se dobavi vsa planirana drobna mehanizacija ter da se hkrati napravi plan potreb po drobni mehanizaciji za leto 1970;

— ker je doseženi finančni uspeh rezultat dela vsega delovnega kolektiva, od delavcev do inženirjev, kakor tudi delavcev v režijskih službah, daje DS pohvalo celotnemu kolektivu GV za njegovo sodelovanje ter sklene, da se razdeli vsem članom kolektiva 30% gibljivega dela na OD vsakega posameznika;

— glede na to, da bo angažiranost GV v letu 1970 skoraj še enkrat višja od letošnje, prosi DS vse člane delovnega kolektiva, da skušajo s trdnjšo disciplino in večjo storilnostjo prispevati k realizaciji zastavljene plana, saj bo to v korist slehernega delavca kakor tudi podjetja.

— na podlagi obravnave in diskusije o povečanju OD v skladu s samoupravnimi dogovori, sklene DS, da se preide k izplačevanju povečanih OD s 1. 1. 1970, kot je bilo to že določeno s sklepom DSP.

DS smatra, da se s tem pravilnik o delitvi OD v ničemer ne bi menjal in bi naj ostal do izdelave novega pravilnika takšen, kakršen je bil doslej.

Maribor — IV. redna seja UO

— Vprašanje strojne službe GV je treba čimprej rešiti.

UO ugotavlja, da omenjena služba ne opravlja svoje funkcije v skladu s potrebami GV. Kolikor bi se ugotovilo, da gre pri tem za pomanjkljivosti subjektivnega značaja, je treba kadre menjati. Kolikor se pa ugotovijo objektivni razlogi, pa je to službo okrepiti s spsobnimi kadri.

— Ker v letu 1969 ni bila dobavljena vsa potrebna drobna mehanizacija, je postaviti zahtevek centrali podjetja, da se vsa planirana drobna mehanizacija z leto 1969 čimprej dobavi.

— Cepljenje proti gripi je treba opraviti le v primeru, če je še cepljenje uspešno. O tem se je pogovoriti z zdravstveno službo.

Sindikalna podružnica »Gradis« Maribor za rekreacijo svojega članstva

Osnovna sindikalna organizacija gradbenega vodstva Maribor je lani ob znatni podpori enote organizirala več izletov članov kolektiva in družinskih članov.

Za izlete je bilo veliko zanimanje, saj ni bilo od leta 1960 organiziranih nobenih izletov, katerih bi se lahko udeležili vsi člani kolektiva z zakonskimi tovariši.

Izlete smo organizirali v Benetke, Vršič—Poreč in München. V vseh treh skupinah se je udeležilo 129 članov kolektiva in družinskih članov.

Sindikalna organizacija je prispevala vse stroške prevoza za člane kolektiva in 50% za družinske člane.

Izletniki so si z zanimanjem ogledali kulturne in druge znamenitosti ter naravne lepote pokrajin in mest, ki so jih obiskali.

Ob vrnitvi izletnikov je organizacija priredila vsaki skupini zaključni večer z zakusko v vrednosti 400—500 dinarjev. Vsi udeleženci so bili z izletu zelo zadovoljni ter si jih v naslednjem letu želijo še več.

Viktor Pernat

predsednik sind. organizacije

Iz tujih logov

Skupina beat popevkarjev je sklenila, da bodo nekaj časa igrali na deželi, ker je bil zaslužek v vele-mestu slab. Našli so gostilničarja, ki jih je za vajo angažiral za en teden v gostilniški dvorani. Pri mladini so bili navdušeno sprejeti, gostilničar pa ni bil preveč zadovoljen, ker so bili po njegovem mnenju preglasni. Zato ni kazalo, da bi ostali še dalje. Ko so hoteli po enem tednu oditi, je rekel gostilničar: »Jaz vas obdržim. Vaša muzika, fantje, mi sicer ne ugaja, ampak odkar vi pri meni igrate, nimam nobenih podgan več v kleti!«

Na robu naselja smo videli primitiven napis: »Vozi počasi! Največja hitrost 30 km!« Verjetno nisem mogel dovolj hitro pretikati predstave, kajti že čez 100 m smo se

pogrezni in v ogromno luknjo na cesti in vsi smo mislili, da se bo avto razletel. Takoj za tem je bila na desni zopet ena opozorilna tabla z napisom: »Ste videli!«

Kadrovika pri velikem filmskem podjetju so vprašali, kako ugotovi pravo starost filmskih igralcev. »To naredimo po metodi polovica na polovico. Prava starost vsake žene se da ugotoviti tako, da polovico let, ki jih sama navede, in polovico let, ki jih navede njena najboljša prijateljica, seštejemo.«

Amerikanski vojak se je po dveh letih službovanja v vojski v Vietnamu vrnil domov. Občani so ga prosili, da bi v cerkvi povedal nekaj besed, kako je tam. Začel je svoj govor takole: »Dragi farani, lepo je, če je človek zopet doma in če vas vse zopet vidim: očeta in mamo, brate in sestre, mojo nevesto in njeno moža.«

Prometni miličnik je v soboto ustavil voznika, ki je naredil prometni prekršek. Ko mu je dal potrdilo za plačano kazen je rekel: »Sem napisal datum od ponedeljka da vam ne bi nedelje pokvaril!«

Za časa bojev, ki jih je pod okriljem rdeče garde uprizorila kulturna revolucija na Kitajskem proti meščanskim in reakcionarnim slogom, je pozval neki učitelj svoje učence naj navedejo kak tipičen produkt reakcionarne miselnosti.

»Sonce«, reče eden.

»Kako pa ravno sonce?«

»Zato, ker sonce, čeprav vzhaja na zahodu, jo potegne vedno zopet na zahod!«

Profesor na neki angleški ženski glasbeni akademiji je ugotovil, da je mini-moda za akustiko institutskega orkestra neprecenljiva vrednosti. Prej, ko so gojenke nosile še dolga krila, se je znaten del zvočnih valov ob glasbenih nastopih zvočno ubil ob dolgih krilih. Danes, ko končajo krila študentk na kolenih, imajo zborovsko petje in orgelska glasba bistveno lepši in polnejši zvok.

Da bi ostal mlad in prožen, sem se z ženo preselil v stolpnico v šest nadstropje in sklenil, da ne bom uporabljal lifta, ampak bom vedno hodil peš. Ker mi je pri pešačenju

		KILOGRAM		NEDOLOČ. PRISLOV		STARO-GRŠKA VIŠOKA ŠOLA		VULKAN V MEHIKI (5452 m)	
		RUDAR		ŽIDOVSKA ČETRT		BREZROKAVNI POVRŠNIK		Ž. IME LANZA	
		SAMO-VEZNICA		DOLGOLET. SOVJET. ZUNANJI MINISTER		ŠESTA IN ZADNJA ČRKA		JAPON. OBLAČILO PRISLOV	
POLJE-DELEC									
REDKO ŽENSKO IME									
ALUMINIJ				CENIK				TONA	
				JUŽNOAM. KAMELA				GRAD PRI PTUJU	
KRAJ PRI OPATIJI								BENEŠ EDUARD	
								ZMIKAVT	
OČE						OSLOV GLAS		OROŽJE	
						ANTON LINHART		KOTOR	
KRAJ NA PRIMORSKEM								ČETVEROKOTNIK	
HRIB PRI BEOGRADU								GORA V ŠVICI	

je postalo vroče, sem postopoma slek suknič odvezal kravato in odpel nekaj gumbov na srajci. Ko sem

nedavno šel tako razkromoden po stopnicah sem v tretjem nadstropju srečal starejši zakonski par. Ko sem

bil že mimo, sem slišal, kako je mož rekel svoji ženi: »Vidiš, mladoporočenec!«

10. Terenski dodatek, ki je določen v pravilniku na uro, se ne spremeni.

11. Dodatek za delo v podaljšanem delovnem času v smislu določil pravilnika o delitvi osebnih dohodkov se na podlagi 10. člena temeljnega zakona o uvedbi 42-urnega delovnega tedna priznava samo za delo nad 48 ur tedensko (povprečno mesečno nad 208 ur).

12. Strokovnim službam se naroča, da v smislu sklepov o prehodu na krajši delovni čas izdajo potrebna navodila vsem enotam glede obračunavanja osebnih dohodkov in druge evidence.

13. Delavski svet sprejme na znanje in soglaša z načeli za spremembo pravilnika o pogojih za izvajanje investicijskih del v ZR Nemčiji. Pravilnik naj gre v osnutku v obravnavo po rednem postopku.

14. Delavski svet sklene, da se odkupi v breme sklada skupne porabe polovico depandanse tip A na Golteh za skupno ceno 180.000,00 din. Objekt bo služil v rekreacijske namene kolektiva.

15. Imenujejo se inventurne komisije: centralna inventurna komisija: Remec Alojz, predsednik, Božič Janez in Ciringer Ivan, člana;

glavna komisija za popis osnovnih sredstev: Zupan Janez, predsednik, Komar Ivan in Lorenčič Jože, člana;

komisija za popis nedovršene proizvodnje in lastnih investicij: Brenčič ing. Ignac, predsednik, Sircelj ing. Milivoj in Omersa ing. Igor, člana;

komisija za popis terjatev in obveznosti: Kunej Peter kot predsednik, Wabra Bruno in Lenšćak Anica kot člana;

komisija za popis materiala in drobnega inventarja v počitniških domovih: Satler Pavel, predsednik, Skraba Rudi in Komljanec Ivka kot člana;

komisija za popis osnovnih obratnih sredstev centrale: Pergar Ivan, predsednik, Mrak Stanislava in Korbar Bogomir, člana;

komisija za popis materiala in drobnega inventarja v centralnem skladišču: Umek Franc, predsednik, Pucelj Anton in Cerar Ana kot člana;

komisija za popis osnovnih sredstev, materiala in drobnega inventarja v delavskih domovih:

delavski dom Bavdkova, Novakova in Mislejeva: Svajger Anton kot predsednik, Palfi Ivan in Umek Franc kot člana;

delavsko naselje Koželjeva: Svajger Anton, predsednik, Mlakar Maks in Umek Franc kot člana.

Predsednik DSP:

Kuštrin Janez

SKLEPI

XXXIV. rednega zasedanja delavskega sveta podjetja, ki je bilo dne 9. decembra 1969, v Ljubljani.

1. Sklepi zadnje seje so bili izvršeni.

2. Delavski svet sprejme osnutke sporazumov, ki jih je predložil Republiški odbor sindikata gradbenih delavcev Slovenije:

— o minimalnih standardih pri urejanju stanovanjskih domov, provizorijev in delavskih naselij za gradbene delavce.

— o zaposlovanju in izobraževanju gradbenih delavcev,

— o postopkih za samoupravna dogovarjanja in načelih za izvajanje samoupravnih dogovorov v gradbeništvu.

Za podpis gornjih samoupravnih dogovorov se imenujeta glavni direktor Keržan Hugo, dipl. ing. in predsednik delavskega sveta podjetja Kuštrin Janez.

3. Delavski svet sprejme informacijo o spremembah besedila samoupravnih dogovorov na znanje.

4. Zahvalno pismo tov. Vovk Franca, šefa GV Jesenice, ki se nanaša na denarno pomoč, se vzame na znanje.

5. Pritožba tov. Lulič Ale glede povračila odškodnine se zavrne, sklep delavskega sveta enote Celje pa se potrdi.

Predsednik DS podjetja:

Janez Kuštrin

UO podjetja

SKLEPI

IV. redne seje upravnega odbora podjetja, ki je bila dne 28. decembra 1969 v Ljubljani.

1. Sklepi prejšnje seje so bili izvršeni, razen pod tč. 3) III. redne seje z dne 13. novembra, pod katero bi moral biti sklican sestanek v zvezi z nabavo materiala in z delom v železokrivnici. Sestanek naj se takoj skliče. Določi naj se nadaljnja oblika organizacije železokrivskega obrata oziroma sploh reši vprašanje krivljenja železa in polaganja armatur na objektih. Kako naj bo urejeno železokrivstvo po bazenih in ali naj enote vršijo polaganje armature same.

2. Po obravnavi predloga o prehodu na 42 urni delovni teden sklene upravni odbor predlagati delavskemu svetu, da se prehod izvrši s 1. januarjem 1970 in sprejme sprem. pravil. o delovnih razmerjih. Da se odbr- žijo enake višine akontacij za osebne do- hodke naj delavski svet določi novo vred- nost startne točke, ki bo znašala 1,50 N din netto.

Upravni odbor predlaga delavske svetu, da se terenski dodatek, ki je en na uro, ne spremeni.

Glede dodatka za delo v podaljšanem de- lovnem času se bo glede na določila 10. člena temeljnega zakona o uvedbi 42-urne- ga delovnega tedna priznaval še nadalje od 48 ur tedensko oz. nad 208 ur povprečno mesečno.

3. Upravni odbor sprejme k znanju in- formacijo o predvidenih spremembah cen za obratovanje strojev težke mehanizacije in prevoznih storitev, ki jih opravlja stroj- no prometni obrat za enoto v podjetju. Ikriati naroča upravni odbor, da pripra- vijo strokovne službe ustrezno sp. mbo načina zaračunavanja strojnih ur glede na spremembo delovnega časa in zaradi se- danje neskladnosti pri zaračunavanju uslug.

Strojni prometni obrat naj izdela primer- javo izkoriščanja kapacitet strojev težke mehanizacije za usluge v okviru podjetja in naročnikom izven podjetja.

4. Strokovne službe naj do prihodnje seje izdelajo pregled uporabljenih deviznih sred- stev, doseženih z deli v inozemstvu. Pre- gled naj bo izdelan po posameznih letih in vrstah porabljenih deviznih sredstev.

5. Odobri se uporaba osebnih vozil v služ- bene namene naslednjim koristnikom:

	km mesečno
Janžekovič Lado od sedanjih	od 1000 na 1600
Grebenc Jože	do 1000
Gruden Anton	od 600 do 1000
Vesenjak Stanko	od 600 do 1000
Starovasnik	do 400
Zorec Alojz	do 400
Spindler Albert za moped	do 200
Ilovar Leopold	od 800 do 1000
Demšor Anton	od 800 do 1000

6. Prošnja Manojlevič Ilija, delavca v že- lezokrivnici, ki prosi za en mesec brezplač- nega dopusta, upravni odbor zavrača, ker nujnost del v železokrivskem obratu one- možga večje izostanke z dela.

7. V strokovno komisijo za ocenjevanje dejanske sposobnosti delavcev v železokriv- skem obratu se imenujejo tovariši: ing. Kohne Janez, Mavsar Albin in Merlak Mar- jan — vsi iz železokrivskega obrata.

8. Zaradi pomanjkanja kadra pri delih v Portorožu naroča upravni odbor, da spo- ročijo enote kadrovski službi katere delav- ce ne bo mogoče zaposliti preko zime da b se jih prerazporedilo na dela v Portorož. Poizg tega naj se poiščejo možnosti prid- obitve novih kadrov.

9. Upravni odbor vzame na znanje informa- cijo glavnega direktorja v zvezi s ponudbo za dela pri avtocesti Vrhnika-Postojna, o problemih izvedbe del v Portorožu ter o obsegu predvidevanjih del v inozemstvu.

10. Glede na neurejeno stanje v zvezi s projekti za dela v Portorožu naroča uprav- ni odbor, da centrala sporoči na pristojno mesto dejansko stanje, ki bo na dan 1. ja- nuarja 1970.

Predsednik UO podjetja:
Lukač Božo

Važneši sklepi poslovnih enot

Ravne na Koroškem — 29. seja DS. Z. leto 1970 se odredi naslednji delovni čas — Od 1. 1. do 15. 4. 1970 ter od 16. 10. do 31. 12. 1970 se šteje za zimski delovni čas in se dela 5 dni v tednu po ur. Vse sobote so proste.

Pričetek delovnega dne je ob 7. uri in za- ključek ob 15. uri. Čas odmora (30 minut malice) je od 9.30 do 10. ure.

— Od 16. 4. 1970 do 15. 10. 1970 se šteje letni (sezonski) delovni čas. Dela se 4 dnev po 9 ur in 1 dan po 8 ur. Vse sobote s proste. Pričetek delovnega dne je ob 6. uri. Zaključek delovnega dne za ponedeljek, torek, sredo in četrtek je ob 15. uri, v petek pa ob 14. uri. Čas odmora (30 minut malice) od 9.30 do 10. ure.

— Skladno s programom centra za izobra- ževanje se pri enoti organizirajo tečajji z pridobitve internih kvalifikacij za KV in PK delavce gradbenih strok.

Jesenice — V redna seja delavskega sveta — Delavski svet vzame na znanje poročil o tekoči problematiki posameznih gradbišč bodočih delih ter finančno poročilo zajet s podatki za 11 mesecev, ki je ugodne Ostanek dohodka je pravilno deljen.

— S 1. 1. 1970 preidejo na 42 urni delov- ni čas. V njihovi poslovnih enoti razporedite delovnega časa, ki ga predloga DSP, n

Imamo lastno ambulanto

Skrb za več kot 1500 ljudi — Prvi pogovor z mlado zdravnico dr. Vido Šaranovič — V programu je kurativno in tudi preventivno zdravljenje

S prijateljem Lojzetom sva zavila v zdravstveni dom v Mostah.

»Zdi se mi, da morava v prvo nadstropje,« je menil Lojze. In res sva zavila po stopnicah v prvo nadstropje, iskala po čakalnicah, vendar »Gradisove« ambulante nisva odkrila. Potem je Lojze povprašal v neki pisarni. »Spodaj bo, v pritličju,« je povedal. In sva šla spet po stopnicah navzdol.

Tudi v pritličju nisva kar takoj našla. Prej sva morala potrkati na dvoje ali troje vrat. Šele potem, ko sva »Gradisovo« ambulanto iskala kakšnih pet minut, sva jo slednjic našla.

»No, vendarle, saj vaju že pričakujemo«, se je med vrati nasmejala medicinska sestra Jelka Vodičar. Toda hitro smo ugotovili, da je napis, ki pove, da je tam in tam »Gradisova« ambulanta, kar precej »neviden«, pritrjen v temnem hodniku, tako da ga sploh nisva opazila. Seveda smo takoj ugotovili, da bo treba napis namestiti na bolj vidno mesto, morda pred vhodna vrata, vsekakor pa vsaj v pritličju stavbe, tako da ga bo vsak gradisovec takoj opazil. Torej za prve bolnike tole navodilo: Ne hodite v prvo nadstropje, marveč v pritličju od glavnega vhoda pojdite kar naravnost. Potem ne boste zgrešili.

Točno 20. januarja popoldne so v novi »Gradisovi« zdravstveni ambulanti začeli »uradovati«. In vse kaže, da bo dela kar dovolj, saj bo mlada zdravnica dr. Vida Šaranovičeva imela na skrbi približno 1500 ljudi.

Vse, ki so zaposleni v centrali, v KO in SPO, v GV Ljubljana in enoti Ljubljana-okolica ter OGP Ljubljana, morda pa celo blizu 1800 ljudi. Vsekakor več kot dovolj dela.

Mlada zdravnica dr. Šaranovičeva je sicer mlada po letih, vendar nikakor popolna začetnica. Že poldruge leto je delala v Litiji, kjer je skrbela za zdravje zaposlenih v litijski predilnici in lesnem podjetju.

»Zdaj sem tu, ker mi bolj ustreza,« je pripovedovala. »Živim v Ljubljani in sem se morala v Litijo voziti na delo, vsekakor je tu bolje. Upam tudi, da se bom z novim okoljem čimprej spoznala in vanj vživela.«

»Kako pa ste kaj zadovoljni z novimi delovnimi pogoji?« sem vprašal dr. Šaranovičeva.

»Ja, za silo še gre, čeprav ni idealno,« je menila. »Predvsem ni najbolj ugodno to, da smo gostje. Tudi popoldanske ure za ordinacijo bržkone niso najbolj primerne. Tisti, ki obolijo popoldne ali ponoči, morajo čakati vse do popoldanskih ur, da bodo lahko v ambulanti dobili pomoč. Tudi to ni dobro, da moramo za specialne preglede — na primer za

rentgen — bolnike pošiljati v druge zdravstvene domove, ker so nekateri specialistični pregledi v zdravstvenem domu v Mostah samo dopoldne. No, pa se bo pač treba nekako privaditi.«

V nadaljnjem pogovoru je dr. Šaranovičeva povedala, da bodo popoldanske ure od 13. do 15. ure namenili preventivnim pregledom in sploh preventivi, medtem ko bo ordinacija za kurativno vsak dan od 15. do 19. ure, razen ob sobotah. V sobotah — samo vsako drugo — pa so za zdravljenje določene ure od 10.—13.

»In kako ste oskrbljeni z instrumenti?«

»Nekaj jih sicer imamo, vendar še ne vseh. Imamo pa že vse, kar potrebujemo oziroma česar še nimamo, naročeno in tudi obljubljen,« je povedala mlada zdravnica.

Potem je v pogovoru medicinska sestra Vodičarjeva omenila, da so razmišljali o nekaterih možnostih, ki naj bi izboljšale delovne pogoje ambulante. Če bi usposobili ambulanto v tem ali onem Gradisovem samskem domu, bi sicer po eni strani ne bili več »gostje«, toda to bi prineslo precej nevšečnosti, med drugim tudi to, da ne bi imeli pri roki specializiranih laboratorijev, rentgena in drugih služb, ki so za sodobno in učinkovito zdravstveno delo nujno potrebne. Morda pa bi bila uspešnejša varianta, da bi »Gradis« usposobil svojo ambulanto v zdravstvenem domu za Bežigradom, seveda le v primeru, če bi ta dom povečal svoje prostore tako, da bi zgradil še eno nadstropje.

»Vas takšno poklicno usmerjanje zanima?« sem vprašal zdravnico.

»Seveda me! Veste, s čemer se začne človek ukvarjati, to je sčasoma tudi začne zanimati,« se je nasmehnila.

Potem je pogovor prešel na delo v ambulanti, na preglede, na kurativno in preventivno delo.

»Včeraj je bil precejšen naval,« je dejala dr. Šaranovičeva. »Kar malo se bojim, da bodo včasih takšne konicice, da bomo komaj zmogli delo. Ne gre samo za tistih 1500 do 1800 ljudi, ki so zaposleni pri »Gradisu« v centrali, v raznih obratih in enotah, gre še za precej vajencev, ki bodo tu deležni zdravstvene oskrbe in nadzora, potem so še vsi tisti, ki odhajajo na delo v Nemčijo in slednjic še razni tečajniki. Skratka, bržkone se ne motim preveč, če rečem, da bo treba delo vnaprej nekoliko smotrno organizirati, tako da ne bo včasih prevelik naval, drugič pa na pol prazna čakalnica.«

Ko je Lojze omenil skupinsko, timsko delo, se je mlada zdravnica razveselila. »To me resnično veseli,« je prikimala. »Prav gotovo bo timsko delo psihologa, socialnega delavca in zdravnika dalo mnogo boljše rezultate, kot če bi vsak delal in ukrepal nekaj po svoje,« je menila.

In ko je ob koncu pogovora sestra Jelka postregla še z obvezno kavičo — v šali smo ugotavljali, da ima ambulanta vsaj »najvažnejši« rekvizit, sva z Lojzetom že vedela, da smo zdravnici odvezli kar dovolj časa. V čakalnici je bilo zbranih že nekaj ljudi in ne bi bilo lepo, če bi jih pustili še predolgo čakati.

»Samo še to: koliko mislite, da boste lahko opravili preventivnih pregledov?« sem vprašal.

»Težko je povedati vnaprej točno število. Nekakšen normativ bi bil v mojem primeru, glede na odmerjene ure za to delo, približno 800 ljudi na leto,« je odvrnila zdravnica. »Morda bo ob letu ta števila nekoliko višja, morda tudi nekoliko nižja. Vsekakor sem prepričana, da bom v dveh letih temeljito pregledala vse zaposlene in se vživela tudi v preventivno smer zdravstvenega dela. Pri tem si bom lahko tudi pomagala z izkušnjami, ki jih imajo na tem specializiranem delovnem področju moji kolegi in kolegice z daljšo delovno prakso.«

Ko sva z Lojzetom odhajala, sva še enkrat pogledala na napis, ki pove, da je tam in tam »Gradisova« zdravstvena ambulanta. Soglasno sva ugotovila, da bo marsikdo zgrešil vrata, tako kot sva jih midva, če ne bo napis prišel na vidnejše mesto.

O šoferjih in žerjavistih samo dobro

Učite se nemško

LEHRSTÜCK 12

Was für ein, was für eine, was für ein (kakšen, kakšna, kakšno); was für (kakšni, kakšne, kakšna) množina.

Herr Müller ist gross, nicht klein. Er ist alt, nicht jung. Er ist reich, nicht arm. Er ist verheiratet (er hat eine Frau), nicht ledig (neporočen).

Was für ein Mann ist er? Er ist ein grosser, alter, reicher, verheirateter Mann. Was für ein Mann ist er nicht? Er ist kein kleiner, junger, armer, lediger Mann.

Frau Müller ist schlank, nicht vollschlank (debela). Sie ist elegant, nicht unelegant. Sie ist freigebig (radodarna), nicht geizig (skopa). Sie ist gesund, nicht krank.

Was für eine Frau ist sie? Sie ist eine elegante, schlanke, freigebige und gesunde Frau. Was für eine Frau ist sie nicht? Sie ist keine unelegante, vollschlanke, geizige und kranke Frau.

Fräulein Müller ist hübsch (lepa, čedna), nicht hässlich (nelepa), es ist klug (intelligent, pametna), nicht dumm (neumna). Est ist fleissig, nicht faul. Es ist kurzweilig und interessant (zabavna in zanimiva), nicht langweilig und uninteressant (dolgočasna in nezanimiva).

Was für ein Fräulein ist es? Es ist ein hübsches, kluges, fleissiges und kurzweiliges Fräulein. Was für ein Fräulein ist es nicht? Es ist kein hässliches, dummes, faules und langweiliges Fräulein.

Familie Müller hat fünf Kinder. Sie sind gut, nicht schlecht. Sie sind hübsch, nicht hässlich, gesund, nicht krank, fleissig, nicht faul. Was für Kinder sind sie? Sie sind gute, hübsche, gesunde und fleissige Kinder.

Wir bilden Sätze mit dem Gegenteil (tvorimo stavke z nasprotnimi pojmi), z. B. der Tisch ist gross, nicht klein; der Bleistift ist spitz, nicht stumpf usw.

der	die	das
Tisch (gross)	Bank (lang)	Bett (warm)
Bleistift (spitz)	Feder (leicht)	Heft (billig)
Ofen (warm)	Ente (bunt)	Glas (durchsichtig — prozorno)
Berg (hoch)	Brücke (breit)	Pferd (stark)
Nagel (rund)	Nadel (spitz)	Messer (scharf)
Baum (dick)	Kirche (alt)	Haus (leer)
Hund (jung)	Kuh (nützlich)	Schwein (schmutzig)
Federhalter (gut)	Schule (hoch)	Lineal (gerade)
Stuhl (billig)	Katze (sauber)	Bild (hässlich)
Schrank (neu)	Lampe (hell)	Buch (langweilig)
Apfel (sauer)	Birne (süss)	Ei (billig)
Schuh (elegant)	Hose (lang)	Fahrrad (teuer)
Strumpf (dünn)	Jacke (modern)	Hemd (elegant)
Fuss (gesund)	Hand (sauber)	Auge (blau)
Mund (klein)	Kirsche (dunkelrot)	Ohr (gesund)
Kopf (schön)	Weste (dick)	Motorrad (teuer)
Ring (rund)	Orange (süss)	Schiff (englisch)
Kreis (rund)	Pflaume (gut)	Dreieck (einfarbig)
Wagen (alt)	Zitrone (sauer)	Auto (neu); Flugzeug (schnell)
Ball (leicht)	Kugel (schwer)	

Merke: nützlich — schädlich, durchsichtig — undurchsichtig, stark — schwach (slab).

Die Verkleinerung (pomanjševalnica)

Die Verkleinerung der Substantiva bilden wir mit den Endungen: »chen« oder »lein«.

Regel: Alle Verkleinerung sind »sächlich«!

Ein kleiner Tisch heisst Tischchen oder Tischlein.

Das Kindchen oder das Kindlein ist ein kleines Kind.

Einige Verkleinerungen bekommen den Umlaut (preglas), z. B.: der Stuhl — das Stülchen, der Baum — das Bäumchen. Und so auch: r Schwamm, r Fluss, r Schrank, r Hund, r Vogel, r Hahn, r Fuss, r Arm, r Platz, r Mund, r Kopf, r Strumpf, r Nagel, e Bank, e Uhr, e Tafel, e Stadt, e Nadel, e Maus, e Gans, e Kugel, s Haus, s Land, s Buch, s Glas, s Rad, s Haar, s Brot, s Schaf.

Bei einigen Hauptwörtern entfällt »e« oder »en«! Z. B.: e Lampe — das Lämpchen, so auch: e Karte, e Katze, e Flasche, e Tasse, e Hose, s Auge (das Äuglein), der Ofen — das Öfchen, r Garten — das Gärtchen oder das Gärtlein.

Besede:

verheiratet — oženjen	des Lastauto — tovorni avto
schlank — vitek	der Anhänger — prikolica
das Kleid — obleka	die Kreuzung — križišče
dumm — neumen	die Eisenbahn — železnica
nützlich — koristen	einsteigen — vstopiti
schädlich — škodljiv	aussteigen — izstopiti
durchsichtig — prozoren	der Braten — pečenka
der Regenschirm — dežnik	die Kartoffel — krompir
der Lampenschirm — senčnik	das Gemüse — zelenjava
	Prihodnjič pride kratko berilo!

Trije šefi poslovnih enot v Portorožu. Od leve proti desni stoje: Jože Bertonec iz Jesenic, Marjan Primožič iz Ljubljane in Jože Grebenc iz Maribora. Pa naj še kdo reče, da ne sodelujejo, ko so skupaj celo slikani.

IZ PORTOROŽA: Vedno nam kaj manjka. Še sreča, da sta bife in trafika blizu!

20. in 21. februarja 1970 zimske športne igre gradbincev Slovenije

Organizacijo letošnjih zimskih športnih iger, ki bodo v dneh od 20. do vključno 22. februarja v Kranjski gori, je prevzelo letos naše podjetje, pokroviteljstvo pa glavni direktor ing. Hugo Keržan. Organizacijski komite v sestavi Vlado Šanca, ing. Boris Vede, Janez Zupan, Mila Capuder in Lojze Cepuš je že pričel s pripravami. Po zadnjih podatkih bo letos nastopilo nekaj več kot 400 tekmovalcev. Tudi člani našega kolektiva se že pridno pripravljajo na to veliko tekmovanje. Upamo, da so prva mesta rezervirana za naš kolektiv. O poteku zimskih športnih iger bomo poročali v prihodnji številki.

Svojo nalogo ste častno opravili

To in ono z novoletnega srečanja Gradisovih upokojencev v Mariboru

Pravega gradbinca — upokojenca lahko spoznaš na več načinov. Po značilnem od sonca, mraza in vetra ožganem obrazu, po žuljavih rokah, revmatizmu, po nezlagani prisrčnosti, pa tudi po majhni pokojnici.

Triinosemdeset se jih je zbralo v jedilnici samskega doma v Mariboru. Triinosemdeset »mladeničev«, ki nič ne kažejo, da so stari. Tu smo srečali tesarje iz Cakovca, zidarje s Ptujkega polja, iz okolice Slovenske Bistrice, železokrivce, delavce in delovodje Kar lepa brigada bivših dobrih sodelavcev.

Skromno slovesnost je začel predsednik sindikalne podružnice Viktor Pernat, ki je med drugim dejal:

»Veseli nas, da ste se odzvali vabilu na naše tovariško srečanje. Srečni smo, da vas po tolikih letih odsotnosti zopet vidimo v naši sre-

nalogo ste častno izpolnili, tako kot delavci, tako kot ljudje.«

Ko je stopil v akcijo Kovačič s svojim kuharskim osebjem, so se ob kozarčku dobrega silvanca razgibali še tako molčeči. Obujali so spomine in zgodbe iz njihovega trdega življenja so se vrstile druga za drugo.

● Moja suknja je stara že 25 let

Jakob Kačičnik je eden izmed redkih gradisovih upokojencev, ki je še služil »presvitlega« cesarja. Iz žepa je potegnil že precej staro a še

● Vse se je srečno končalo, zdaj beži

Ivan Bezjak je bil glavni delovodja pri gradnji tovarne Impol v Slovenski Bistrici. Odločbo o pokojnini je prejel 1. maja 1965. Toda v pokoj je odšel, ko so na objektu dvignili zadnji nosilec.

»Fant, vse se je srečno končalo, sedaj pa beži, sem si dejal in tako decembra stopil v pokoj. (Seveda dosti prezgodaj).« Tako je začel pripovedovati, naš bivši delovodja Bezjak.

»Skraja sem se težko privadil doma. Saj veste: pravi gradinec ne more biti nikoli pri miru. Danes je drugače. Skupno z otroci zidamo novo hišo, tu sem vodja objekta, delavec, tesar in zidar. Skratka, uporabijo me za vse.«

In današnje srečanje?

»Prečudovito, to je nekaj tako lepega, da bi težko opisal. Tu smo z vseh vetrov. Verjetno se ne bi nikoli

Prisrčno srečanje

z upokojenci Gradisovih kovinskih obratov v Ljubljani

Vsi upokojenci Gradisovih kovinskih obratov v Ljubljani smo bili veseli, ko smo prejeli vabilo na slavnostno sejo delavskega sveta, ki je bila posvečena uspehom enote in ljudem, ki so temu uspehu botrovali 10, 15 ali 20 let. Veseli smo, da nas niste pozabili.

Z zadovoljstvom in ponosom smo spremljali besede šefa kovinskih obratov Jožeta Repšeta o uspehih naše enote, kakor tudi o načrtih za njen nadaljnji razvoj.

Lepo je obuditi spomine na skupne lepe in težke dneve in prilike za to je bilo na »nadaljevanju seje« pri Ježku v Šentjakobu več kot dovolj. V prijetnem razpoloženju smo tako kot včasih preživeli nekaj res prijetnih ur.

Zahvaljujemo se vodstvu obratov kakor tudi vsem sodelavcem za izkazano pozornost. Upamo, da se bomo še večkrat tako sestali, saj smo prepričani, da nas tudi v prihodnje ne boste pozabili.

Zelimo vsem nekdanjim sodelavcem in sedanjim delavcem Gradisa še mnogo delovnih uspehov in osebne sreče v novem letu.

V imenu upokojencev
KO Ljubljana
Ludvik Rubeša

Rezka Habič

dini. Vi ste tisti, ki ste pomagali po vojni obnovljati našo domovino. Požrtvovalno ste sodelovali v težki po-vojni dobi pri vseh delovnih akcijah, pridno ste delali, mi pa smo se na vaših izkušnjah mnogo naučili.«

Nato je prevzel besedo šef inženir Borut Maister. V kratkih ali jedrnatih besedah je orisal 25-letno delo in uspehov celotnega podjetja »Gradis«, še posebno pa poslovne enote »Gradis« Maribor. S ponosom se oziram na prehojeno pot, je med drugim dejal ing. Maister. »Znana in utrjena pa je tudi naša pot v bodočnost. Z marsikaterim izmed vas smo se prvokrat srečali v Kidričevo in od takrat pa do vašega vstopa v pokoj se nismo razšli. Vaše delo, izkušnje in požrtvovalnost, pa je bila vedno vzgled mlajšim kadrom. Cement, ki smo ga skupno mesili, je trd tudi po 25 letih. Svojo

Anton Kvas

vedno lepo sliko iz vojaške dobe. Tri svetle zvezdice so krasile njegov ovrtnik — toda od tega časa je že daleč.

Življenje mu ni prizaneslo. Prestal je prvo svetovno vonjo, šel skozi številne preizkušnje in dočakal že 83 let.

Tudi danes se težko prebijam skozi življenje, je dejal. Moja pokojnina je mala, mesečno prejemam le 500 dinarjev. Stalno imam »žepno tuberkulozo«, se je pošalil. Za obleko ni denarja in poglejte: Moja suknja je stara že 25 let.

Srečen sem, da so me povabili na to novoletno srečanje Gradisovih upokojencev. Čeprav je minilo že 20 let, odkar sem odšel v pokoj, sem zelo vesel, da me kolektiv ni pozabil. — Tovariši, hvala vam.

Tako se je začelo . . .

Gradbeno industrijsko podjetje GRADIS, gradbeno vodstvo Maribor,

prosi vse bivše sodelavce — sedaj upokojence,

da sporočijo naslove stalnega bivališča najkasneje do 10. decembra 1969. Obvestilo velja tudi za upokojence bivših samostojnih gradbišč Kidričevo in tovarne avtomobilov Maribor.

več videli, če ne bi bilo današnjega srečanja. Tokrat se je sindikalna podružnica zelo izkazala.«

● Še nikoli nisem imela zase tako malo časa kot zdaj

Rezka Habič se je prešerno nasmejala in dejala:

»Uživam, kolikor se da. Sprehajam se, čitam knjige, pazim na otroke. — Vedno sem zaposlena. Še nikoli nisem imela za sebe tako malo časa kot sedaj.« Zamislila se je in v spominih prešla 15 let dolgo dobo, ki jo je preživela v mazdnem oddelku. »Dobro smo se razumeli in rada sem delala.«

»Štiriintrideset let imam, torej polno pokojnino, 720 novih dinarjev. Skromna sem in še kar za si lo shajam.

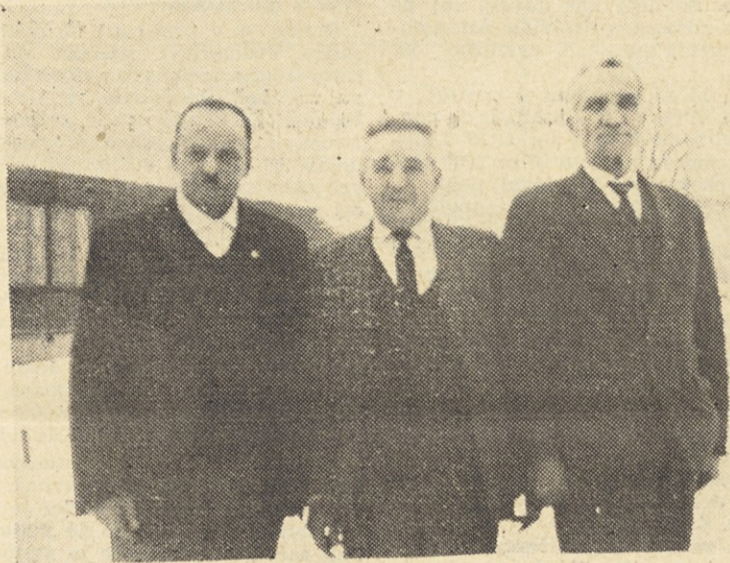
Lepo je, da ste spomnili stare sodelavke. Predlagam, večkrat se srečajmo v taki družbi, saj smo tudi mi, čeprav že upokojeni, del Gradisa.«

● E, to so bili časi...

»Moja pokojnina je mala — mesečno prejemam le 380 novih dinarjev. Drugih dohodkov nimam — toda živi se. Skromen sem, je dejal Anton Kvas, naš bivši žerjavist.

»V pokoj sem odšel leta 1957. Zami je bilo za mojimi sodelavci, za prijatelji, še posebno pa za žerjavom. Veste, navadil sem se in v dušo sem ga spoznal, E, to so bili časi. Bil sem po vseh gradbiščih. Lepe spomine imam tudi iz Zenice. Toda, kaj bi jih obujal... na svetu vse mine, dobro in slabo.

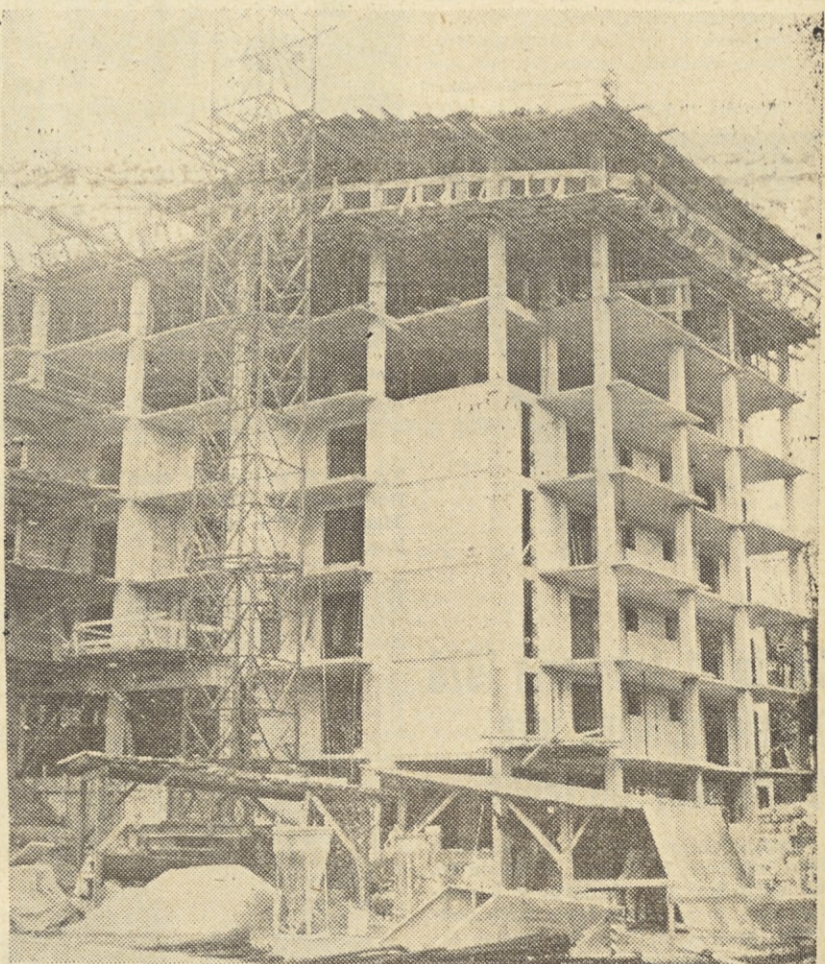
Danes sem zopet dobre volje. Zlel sem si takega srečanja. Lepo mi je — celo lepše, kot sem pričakoval.«

Od leve proti desni: Franc Žižek, Jože Golob in Franjo Vnuk

ZADNJA VEST

Prva ve lika zmaga v Portorožu

Tik ob zaključku našega lista nam je šef ljubljanske poslovne enote inž. Štefan Mesarič sporočil, da so včeraj 27. januarja na gradbišču te enote v Portorožu postavili okrašeno smrečico na vrhu hotela »Jadranka«. To pomeni po stari gradbinski navadi, da so stavbo postavili pod streho. (Slika je seveda še stara.)

Lepila za oblaganje s ploščicami

Lepila, s katerimi lepimo ploščice za tlak na podlogo, so se pojavile pred kakšnimi desetimi leti in se danes že povsod uporabljajo.

Na voljo imamo mnogo različnih proizvodov, pa je zato prav, da jih spoznamo po vrstah in po načinu uporabe; poznati pa moramo tudi njihove karakteristike. Na posebne primere se tu ne bomo ozirali, ker je zaradi velike raznolikosti lepil in vrste podlog to nemogoče.

1. Razvrstitev lepil

V sestavku bomo vse te razne proizvode na splošno imenovali lepila za tlake. Izraz cementno lepilo pa pomeni, da je v lepilu prisoten tudi cement.

Lepila lahko razvrstimo po vrsti njihovih sestavin. Taka razvrstitev nam omogoča odgovor na dve vprašanji:

— kakšno vrsto lepila je treba uporabiti v nekem primeru;

— kako polagati keramične ploščice s takim lepilom.

Razlikujemo dve vrsti lepil: lepila s cementom in lepila brez cementa.

Veliko lepil z dodatkom cementa se strjuje hidravlično, drugi izpopolnijo kristalno mrežo z drugo organsko mrežo. Poleg cementa imajo ta lepila dodan še pesek in eno ali več »umetnih smol«, katerih lastnosti nam dajejo mnogoštevilne proizvode. Dodane umetne smole zvišajo plastičnost in lepilne sposobnosti proizvodov. Cestokrat jim dodajo še »stabilizatorje«, ki izboljšajo njihovo odpornost proti vlagi, vročini in sončnim žarkom.

Lepila brez dodatka cementa se strjujejo bodisi z izhlapevanjem vode ali topila ali pa zaradi nastajajočih notranjih kemičnih reakcij. Ta lepila nimajo ničesar skupnega z maltami; v stvari so to sintetične smole.

2. Lastnosti lepil glede na njihove sestavine

a) Lepila v obliki suhe malte

V bistvu gre za »suhe malte«, to se pravi za mešanico cementa in peska, katerima je dodane nekaj umetne smole.

b) Cementna lepila z dodatkom smole v prahu

Ta cementna lepila imajo precej več umetne smole kot lepila, opisana v točki a). Imajo precej dobrih lastnosti (med drugimi trajnost) in se lahko uporabljajo v težavnejših razmerah, kot na primer pri delih, ki so izpostavljena vremenu, pri podih, ki se ogrevajo (grelne naprave so vgrajene v ploščo) itd.

c) Vinilna lepila v obliki emulzije

Vinilna lepila, pripravljena v obliki emulzije, se uporabljajo zato, ker z emulzijo dosežemo boljše razporeditev smole v lepilu. Od primera je odvisno, ali se uporabljajo same ali pa skupaj s cementom, ki ga hranimo v posebni posodi.

č) Cementna lepila s stabiliziranim ali nestabiliziranim kazeinom

Kazein se je vedno uporabljal kot lepilo za les. Zelo dobro prime na les ali na mavce.

Kazeinu se doda stabilizatorje, ki izboljšajo njegove lastnosti v vodi in odpornost proti staranju. Na ti dve lastnosti vpliva kvaliteta uporabljenih stabilizatorjev in njihova sestava.

d) Cementna late lepila ter plastomerna organska in elastomerna organska lepila

Ta lepila dobro primejo na običajne vrste materiala in imajo v primerjavi z drugim lepilom to prednost, da so dovolj elastična za prenašanje vibracij in dimenzionalnih sprememb podloge, kar je treba čestokrat upoštevati pri objektih, ki ležijo v bližini cest z močnim prometom ter pri številnih industrijskih gradnjah.

Ker so to lepila, katera so se komaj dobro začela uporabljati, niso še čisto jasne lastnosti staranja in odpornosti proti vročini.

e) Epoksidna lepila

Zaradi visokih mehaničnih kvalitiet, odpornosti proti staranju in kemičnim vplivom, se epoksidna lepila uporabljajo pri ojačevanju plošč in nosilcev in pri posameznih primerih lepljenja obloženih ploščic.

Epoksidna lepila se pripravljajo z mešanjem dveh komponent: prva se imenuje osnovna smola, druga pa strjevalec; strjevanje se začne takoj po zmešanju obeh komponent. Slaba stran epoksidnih smol je predvsem visoka cena in sestavljanje lepila iz posameznih komponent.

3. Delokrog uporabe lepil

Preden izberemo lepilo, moramo odgovoriti na vprašanja:

— kje je treba naložiti ploščice: v notranjih prostorih, zunaj, v kopalnici, na tla ali na zid?

— kakšna je podlaga, na katero polagamo ploščice;

— ali je ta podlaga stabilna? (kvaliteta materiala, krčenje ter raztezanje materiala).

Z odgovori na ta vprašanja se lahko v grobem odločimo za vrsto lepila po tabeli, ki je navedena v nadaljevanju sestavka. Poleg tega je treba upoštevati še to, da:

— je hitro in lahko polaganje ploščic odvisno od oblike lepila, ki ga uporabljamo, in

— ceno lepila na 1 m² obloge.

Iz tabele dobimo splošno idejo o uporabnosti lepil, ki nikakor ni obvezna, ker niso upoštevani stabilizacijski dodatki, ki spreminijo lastnosti lepil.

4. Delo z lepili

a) Stabilnost podloge

Ploščice se morajo s podlogo dobro sprjeti, zato mora biti podlaga stabilna. Stabilnost podloge je ogrožena

— ali zaradi slabe kvalitete uporabljenega materiala,

— ali zaradi delovanja zunanjih vplivov, kot so npr. vlaga, ki ukrivljuje lesene plošče ali zniža trdnost mavca in podobno.

Pri podlagi iz betona ali pri ometih iz običajnih malt moramo čakati, da se beton neha krčiti, to je kakšna dva meseca. Kadar imamo beton ogrevan (ogrevana tla), lahko lepimo ploščice neposredno na beton.

Mavec je material, ki vsrkava vodo. Vlažen mavec izgubi trdnost, še posebno, če je slabe kvalitete. Cestokrat ima mavec tudi dodatke — zadrževalce, ki lahko vplivajo na lepilo in povzročajo odlepljenje ploščic. Pri taki podlagi je treba biti previden, kajti po novejših predpisih, ki so že v veljavi v nekaterih državah, velja za tlake in obloge iz ploščic desetletna garancija.

Opleske je treba s podloge opraskati, da se odstranijo mehurčki in da se poveča stična ploskev.

Po pregledu površine podloge mora polagalec tlaka preveriti še ravnost površine. Za to kontrolo uporablja 2 metra dolgo ravnilo. Če so na površini vzbokline ali vdolbine, večje kot 5 mm, je treba površino popraviti.

Polaganje ploščic na zunanjih zidovih stavbe (fasadi) se ne razlikuje dosti od polaganja v prostorih, le da morajo biti ploščice in lepilo izbrane tako, da vzdržijo ponavljajoča se zmrzovanja.

b) Sprjemljivost lepila na podlago

Dobro sprjemljivost lepila na podlago dosežemo, če upoštevamo naslednje:

— čista površina podlage,

— hrupavost podlage,

— luknjičavost podlage,

— klejenje podlage.

Ti pogoji se morajo izpolniti, priporočajo pa se naslednja dela:

— s površine je treba odstraniti z železno krtačo cementno mleko, ki je morda ostalo na površini podlage, ter ostanke betona in opažnega olja. Nato je treba z metlo odstraniti prah. Namesto metle se lahko uporablja zelo malo navlažena goba.

Če kljub temu niso izginili ostanke olja, moramo biti previdni; olja zelo počasi vplivajo na cement, ki služi za lepilo in lahko povzročijo odklejenje ploščic že po nekaj mesecih.

Podloge ni priporočljivo močiti, razen če je posebno vroča in suha. V takem primeru se podlogo moči zato, da lepilo na vroči podlogi ne »zgori«.

Ne priporoča se močenje podloge in ploščic, kadar uporabljamo cementna lepila s kazeinom, ker kazein rad »pobere« vodo. Vsaka dodatna količina vode bo povzročila v vsakem primeru počasnejše strjevanje in bolj ali manj hitro staranje, kar pa je odvisno tudi od stabilizacijskega dodatka.

Kadar je podlaga zelo luknjičava, je potrebno nanjo nametati cementni »špric«.

Podlogo klejamo tako, da porazdelimo cementno lepilo po tleh z zobato lopatico, katera nam omogoča enakomerno porazdelitev lepila po vsej površini.

Debelina razprostrtega lepila ima velik vpliv na kvaliteto lepljenja. Zato moramo upoštevati navodila ki jih dajejo tovarne za vsako vrsto lepila, ker se vsaka vrsta lepila nanaša v drugi debelini.

c) Priprava lepila

Hranjenje lepila vpliva na njegovo kvaliteto. V glavnem velja, da lepila v obliki testa ne smejo zmrzniti, lepila v prahu pa ne smejo priti v stik z vlago.

Kadar imamo opravka z lepilom v prahu, ga mešamo kot malto. Tu pa je treba posebno paziti na naslednje.

— vode se sme dodati samo toliko, kolikor jo predpiše tovarna,

— ne sme se mešati prevelika količina lepila naenkrat. Če ponovno mešamo maso, ki se je že začela strjevati, zmanjšamo v precejšnji meri mehanske lastnosti malte.

č) Polaganje ploščic

Nepotrebno je predhodno močenje ploščic iz lončarske gline. Ploščice iz fajanse se pa ovlažijo po navodilih tovarne, ki je dobavila lepilo.

Ploščice 10 × 10 cm najlepše polagamo tako, da ploščice drse po lepilu, pri čemer zdrobijo kepice, ki so ostale pri mešanju lepila. Ploščico se nato malo potolče do pravilne višine, kar da tudi boljši stik med lepilom in ploščico. Kjer so ploščice nalepljene na papir in dobavljene v večjih ali manjših ploskvah, se na ploščice položi letev, na katero se udarja s kladivom iz trde gume ter s tem doseže enakomeren stik.

d) Zaključek dela

Ploščice ne smejo biti nikdar položene stikoma, vedno je treba med njima pustiti presledek 1 do 3 mm, tako da imamo vedno prostor za krčenje in raztezanje ploščic ali pa podlage.

Ko se lepilo začne strjevati, se stiki ploščic zamažejo z eno od navedenih malt:

800 do 900 kg portland cementa na 1 m³ mivke,

— samo cementno lepilo,

— čisti cement (njegova slaba lastnost pa je da razpoka).

Kadar imamo opravka z mozaičnimi ploščicami, lahko odstranimo papir, na katerem so nalepljene mozaične ploščice, takoj po položitvi. To napravimo tako, da papir zmočimo toliko, da popusti lepilo in ga nato odstranimo. Lahko pa tudi počakamo toliko, da se malta strdi in papir šele nato odlepimo od ploščic.

Ko se malta primerno strdi, to je prej, preden postane popolnoma suha, se odstranijo ostanke malte na mozaiku z gobo, ki se jo namoči v vodo. Lahko se uporabi tudi kakšen drug proizvod, ki ga priporoči izdelovalec malte. Ne smemo pa uporabljati čistila, ki vsebujejo solno kislino, ker ta nagrizne stike, katere je treba nato popravljati.

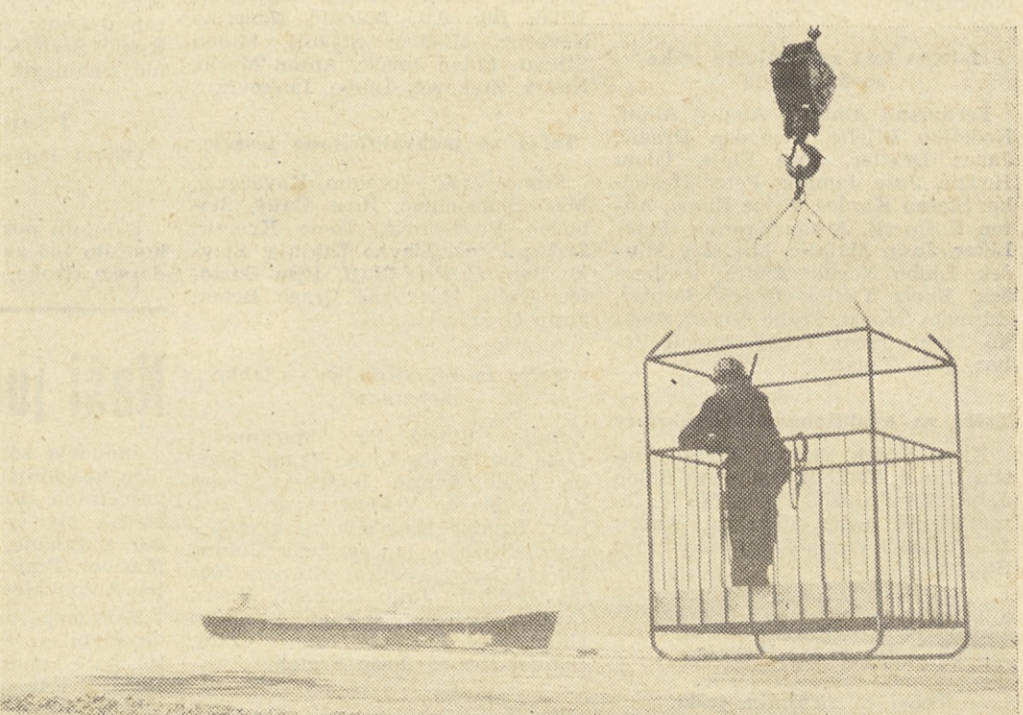
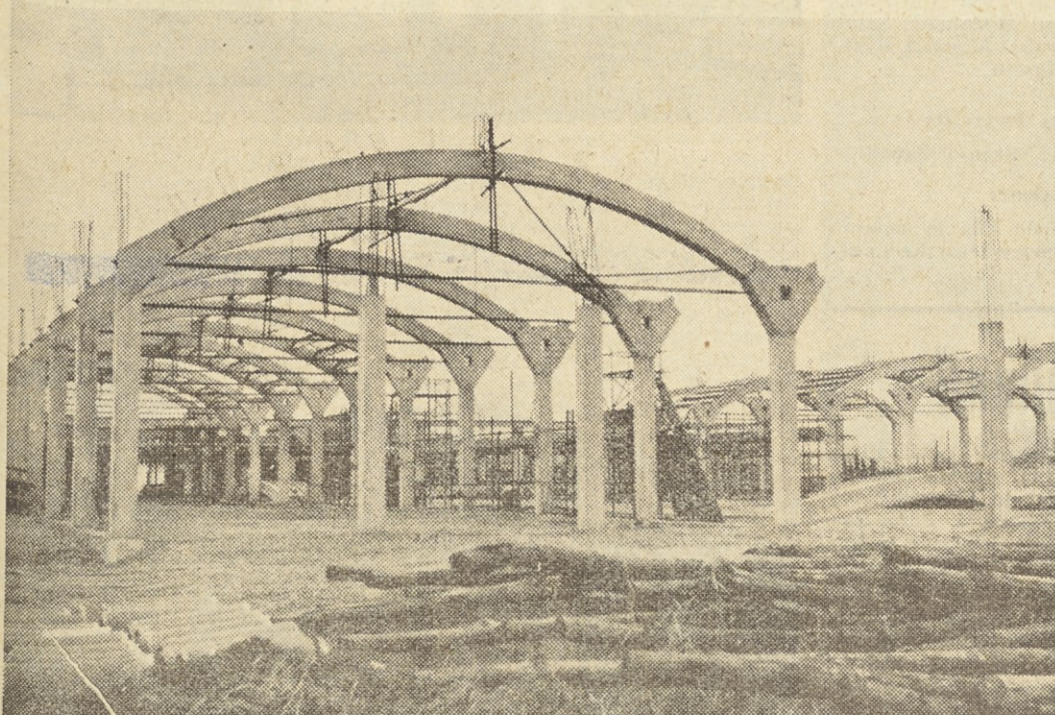
e) Zunanji (obrobni) stiki

Praksa pove, da stiki, široki od 1 mm do 3 mm niso vedno dovolj veliki, da bi preprečili razna dviganja ploščic. Zaradi tega moramo pri velikih površinah pustiti in vsakih 60 m² 0,5 cm široko rego. Tako široko rego moramo na vsakih 8 m pustiti tudi na hodnikih.

Prav tako je treba vsakokrat pustiti 0,5 cm široko rego tam, kjer polagamo ploščice okrog stebra ali druge ovire. Tak stik se lahko napravi tako, da med togo oviro in med zadnjo ploščico tlaka vložimo plastično maso ali pa pustimo rego prazno. V tem primeru pa je treba skrbeti za to, da v regi ne ostanejo ostanke betona ali mavca.

Lepila, uporabljena za tlake, imajo boljše lastnosti kot tradicionalne malte. Zaradi njihovih posebnih lastnosti se moramo pred njihovo uporabo z njimi dobro seznaniti in se vestno ravnati po navodilih tovarne, ki je lepilo izdelala.

Ing. Milivoj Štrcelj

Levo: Nove linije — Gradnja za tržišče v Kopru. Gradi PE Koper. O gradnji bomo še poročali. — Desno: Med nebom in morjem — Z gradnjo petega naveza v luki Koper

Tudi na strehah vse več dela

**Naši kleparji se uveljavljajo širom po Sloveniji
tudi z zaščitami ravnih strešnih površin**

Naše podjetje ima vse vrste delavcev — zidarje, tesarje, strojnike, železokrivce, električarje in druge. Seveda so pri gradnji raznih objektov potrebni tudi kleparji. Čeprav niso številni — v Ljubljani jih je v Kovinskih obratih vsega kakšnih 20 — pa so le potrebni. In te dni smo obiskali njihovega vodjo, tovariša Ivana Drogenika, ki je pri »Gradisu« že vse od prvih dni, ko je naše podjetje šele nastajalo.

»Včasih nas je bilo nekoliko več, zdaj nas je pa manj,« je pripovedoval tovariš Drogenik. »Nekateri pravijo, da so s kleparji same sitnosti in težave. No, ne vem, če imajo tisti, ki to trdijo, prav ali ne vsekakor nas je zdaj v Ljubljani samo 16, včasih pa je imela kleparska delavnica več kot 30 ljudi.«

Seveda kleparji ne delajo samo žlebov, odtočnih cevi in drugih stvari, ki jih ponavadi pripisujemo kleparjem. Danes mora klepar znati še marsikaj drugega. In tako se tudi naši kleparji vse bolj usmerjajo na zaščito ravnih strešnih površin, ki jih je vsako leto več, tako pri »Gradisu« kot pri drugih podjetjih. Vse stolpnice, bloki in stolpiči imajo po navadi ravne strehe. In kot vemo, je treba ravno strešno površino kar temeljito zaščititi, da ne prodre skoznjo mokrota.

»Naši kleparji so delali in še delajo širom po Sloveniji, bili pa smo že tudi zunaj naše republike,« je pripovedoval tovariš Drogenik. »Spominjam se, da smo morali zaščititi okrog 54.000 kvadratnih metrov strešne površine na novi stavbi ZIS v Novem Beogradu, pa tudi na Dedinju smo delali. Pokrivali smo strehe od garaž. Seveda pa smo največ na delu po Sloveniji.«

Seznam mest, kjer so že delali »Gradisovi« kleparji, je kar obširen — od Ljubljane in Maribora ter Celja do Jesenic, Kopra, Velenja, Kranja, Skofje Loke, Šoštanja, Anhovega in Kidričevega.

»Povsod, kjer je gradil Gradis, smo prišli tudi mi. Vsaj na večino objektov,« je razlagal vodja kleparske delavnice. »Včasih smo na strehah visokih blokov in stolpnic, pa tudi na nizkih garažah. Kier je pač delo.«

Tovariš Drogenik je potem pripovedoval, da poznaio različne načine

zaščite, tako imenovano UP in EP pasto, pa razne smole, stekleno vodo, juto in tako naprej. Povedal je tudi, da ne delajo samo za Gradisove objekte, marveč se včasih pojavijo tudi na drugih stavbah, tako na zasebnih kot na družbenih.

»Tam, kjer smo cenejši od drugih, tam dobimo delo,« se je nasmehnil. »Zadnje čase ni ravno enostavno priti do dela. Je kar precej močna konkurenca. Seveda pa precej velja tudi kvaliteta dela, ni samo cena. Naši fantje so si že pridobili ugled s solidnim in kvalitetnim delom, zato jih marsikje poznajo in tudi cenijo. Brez hvalisanja lahko rečem, da naši delavci dobro poznajo svoj posel in so sposobni ugnati v kozji rog tudi najbolj problematično streho. Res je pa, da marsikdaj ni lahko kar na hitro ugotoviti, zakaj ta ali ona streha zamaka. Potrebno je precej znanja, potrpežljivosti in tudi nekaj časa, da točno ugotovimo pomanjkljivosti, potem pa je seveda treba ustrezno ukrepati.«

Lani so se naši kleparji pri zaščiti ravnih strešnih površin lotili posebne novosti: začeli so prekrivati strehe z italijanskim materialom »Viapol«, za katerega nudi tuji proizvajalec desetletno jamstvo. V Ljubljani so z »Viapolom« prekrili garažno hišo na Ambroževem trgu ob stari »cukrarni« in objekt »Minerala«, položili pa so ga tudi v tovarni »Brest« v Cerknici.

»To je zelo kvaliteten material, nekakšna strešna lepenska, le da je precej izpopolnjena,« je nadaljeval šef naših kleparjev. »Seveda pri nas še ni temeljito preizkušen ta material in je zato nekoliko tvegano napovedovati garancijske dobe. Osebnostno mislim, da bo čas pokazal kakovost tega materiala, ki je sicer nesporno dober. Vendar pa menim, da so pri nas klimatski pogoji le nekoliko drugačni kot v sosednji Italiji. Zlasti bomo videli, kako bo ta material prestal zimsko obdobje z nizkimi temperaturami in občasnimi otopljenji, snegom, megljo in drugimi nevspečnostmi.«

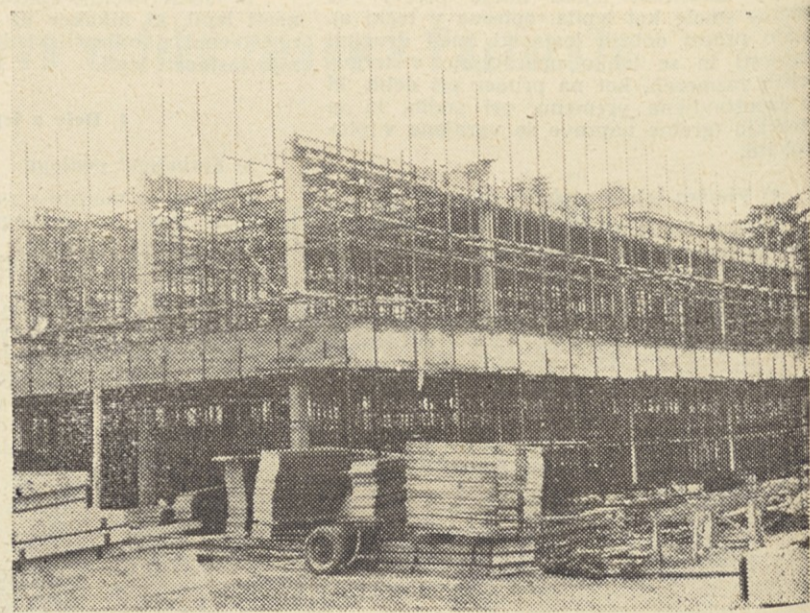
Pogovor je tovariš Drogenik zaključil z optimistično napovedjo, da se kleparjem kljub konkurenci, ni bati za delo. Že doslej ustvarijo vsako leto za okrog dva milijona din

Letno usposobimo 200 stanovanj — stolpnica v Celju

realizacije, kar za tako majhen kolektiv ni malo. Tudi v prihodnosti jim prav gotovo ne bo »manjkalo dela, saj so se v zadnjih letih kar dober izurili zlasti pri zaščiti ravnih strešnih površin. In ravno streh je vedno več, bodisi na blokih ali stolpičih, na raznih skladiščnih, tovarniških in drugih objektih, garažah in podobno. In ker gre posel v klasico, vrh tega pa se nri teh delih še kar dobro zasluži, bi ne bilo umestno preveč šteti gladi na tisto skromno četico naših kleparjev.

Dve iz Portoroža

Tečaj za žerjaviste
Ostoja Popović, Franjo Čanadi.

Vajenci
I. letnik poklicne šole je uspešno končalo 108 vajencev tesarske in zidarske stroke.

Iz dela centra za izobraževanje

V skladu s programom centra za izobraževanje so bili v januarju naslednji tečaji. Posamezne tečaje obiskujejo:

2-letna šola za strojnike težke mehanizacije

Ferdinand Ambrož, Avgust Alauf, Nedeljko Bjeljić, Slobodan Dragić, Janez Drašler, Jože Flajs, Islam Hodžić, Jože Jamnik, Peter Hostička, Stefan Kardoš, Peter Kepić, Anton Košmerlj, Anton Kranjec, Peter Likar, Josip Malašič, Miroslav Mivšek, Ljubo Novak, Andrej Podbevšek, Eneiz Tadija, Drago Šarotar, Zdravko Šporar, Franc Štibelj, Stanko Tacer, Janez Vehar, Rudolf Vehar, Jože Zagorc.

Tečaj za kvalificirane železokrivce

Karel Buček, Stjepan Djabro, Hamid Djulij, Fadil Ibrahimović, Sejdo Jahić, Zijad Jusić, Hasib Mujić, Ismet Mujić, Anton Murakezi, Mustafa Puškar, Vaso Todorović, Janez Štepec.

Začetni tečaj za varilce

Rudi Božič, Franc Plevnik.

Tečaj za strojnike težke mehanizacije — specializacija

Franjo Fajs, Franjo Zinić, Ivan Štepić, Anton Rupar, Strahinja Kragulj.

Tečaj za signaliste

Stavko Drlić, Stojan Vuković, Ibrahim Musić, Hasan Mejramić, Milan Ilić, Atif Botonić, Nedeljko Nevarlić, Mladem Slavulj, Midho Sljivar, Milan Jovčić, Anton Marin, Novak Zivković, Ljubo Janković.

Tečaj za polkvalificirane tesarje

Franc Vršič, Ibrahim Kovačević, Mišo Simeonović, Huse Čajić, Slobodan Prodanović, Tomo Krnetić, Dušan Prica, Slavko Klačnja, Slavko Bokan, Alojz Rajf, Ivan Bartolec, Djino Matković, Drago Beber, Josip Gregorović.

Tečaj za PK strojnika — lahke mehanizacije

Šuljo Čuturić, Pero Marjanović, Luka Stojaković, Ljubo Vranić, Ljubo Jović, Dušan Ramovž, Kasim Kljaić, Marko Vidovič, Avgust Hamer, Branko Napečnik, Stanko Kocijan, Stjepan Jančec, Ivan Buhim, Zmago Lunder, Juraj Korpar, Mario Močibob, Josip Ljubičić, Hasan Čuturić, Stjepan Herman, Dragutin Galić, Hase Šarčević, Franjo Cesar, Danijel Hrnčić, Josip Svetak.

Tečaj za polkvalificirane zidarje

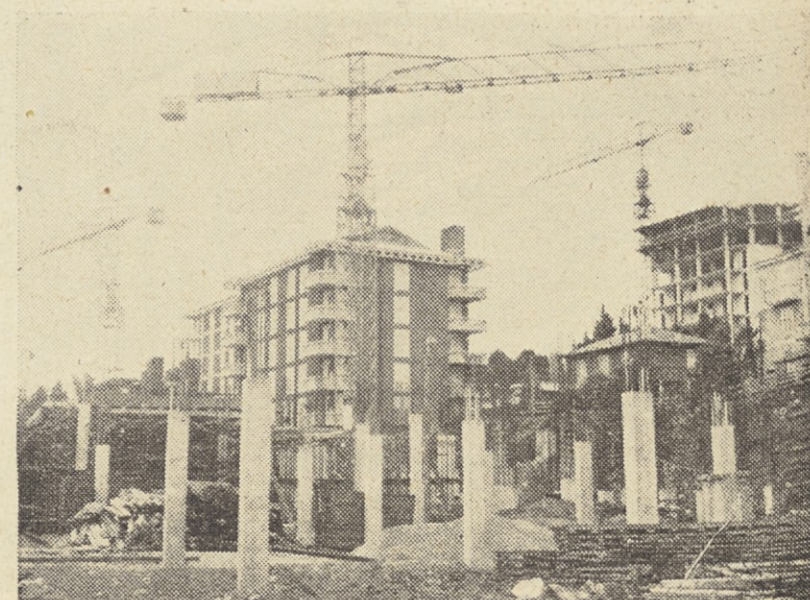
Bajram Djema, Valent Štiglic, Suljman Bašić, Hasan Bašić, Zdravko Šinkovec, Trivo Lukač, Branko

Naši jubilaranti

Januarja so obhajali petdesetletnico naslednji člani našega kolektiva: Anton Horvat in Konrad Lovrenčić, oba iz Maribora, Jože Rakar z Jesenic, Jože Rihčarić iz KO Maribor, Franc Frljić iz Skofje Loke, ter Anton Mestek iz SPO.

Februarja pa bodo obhajali petdesetletnico: Fehim Amidžić iz Celja, Jože Lenaršič iz Ljubljane, Jure Rožič iz Zaloga, Jože Kraljić iz Maribora, Ernest Gregorić iz SPO, Ivan Knežević iz Kopra ter Evgen Krivec iz Zaloga.

Vsem jubilarantom iskreno čestitamo.

Objekti rastejo kot gobe po dežju. In prav je tako!